

Naujienu Antroji Dalis

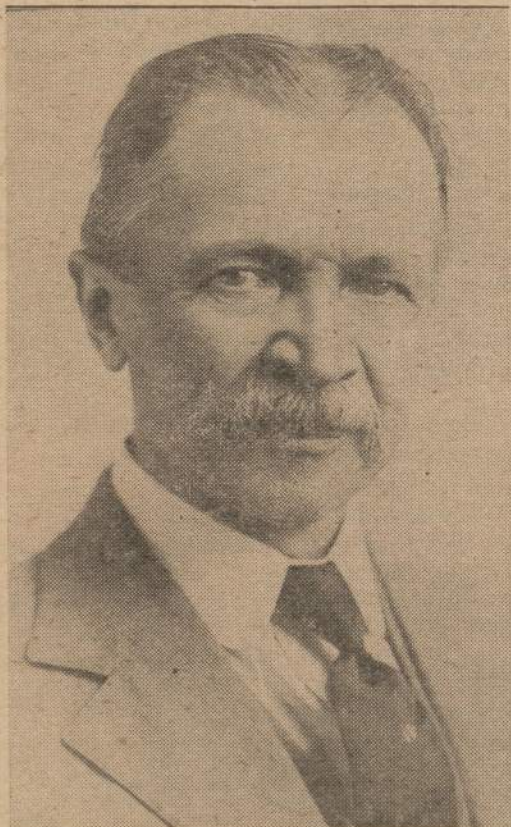
NR. 509

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVI METAI

Aleksas Ambrose

DĖDĖ ŠERNAS

Juozo Adomaičio, mums vyresnės kartos amerikiečiams pažįstamo Dėdės Šerno, gimimo šimtmetis jau praėjo.

Lietuvoje ši sukaktis spaudoje buvo paminėta pora politinių straipsnelių ir nevykusios fotografijos reprodukcija. Demokratinė amerikiečių spauda taip pat užsiminė apie Šerno šimtmetį, bet niekas nedavė pilnesnio Dėdės Šerno veiklos, įsitikinimų, charakterio bruožų, būdingesnių jo ypatybių vaizdo.

Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija gruodžio 20 dieną suruošė Dėdės Šerno 100 metų gimimo sukakties minėjimą. Kalbėjo Kleofas Jurgelionis, Dr. K. Drangelis, šį tą priminė minėjimui vadovavęs M. Gudelis, bet nebuvo suminėti svarbiausieji atlikti darbai. Atidžiai klausiausi prelegentų paskaitų, bet jose nebuvo sudarytas nei Dėdės Šerno veiklos, nei jo būdo, nei gyvenimo pilnas vaizdas. Buvo šis tas pasakyta apie Šerną, bet nebuvo nušviestos būdingesnės Šerno ypatybės.

Kaip daugumai minėjime dalyvavusių žmonių, taip ir man susidarė įspūdis, kad abu pagrindiniai kalbėtojai — Jurgelionis ir Drangelis daugiau kalbėjo apie pašalinius dalykus, labai dažnai apie save, bet ne apie Dėdę Šerną. Abu, rodos, gerai pažinojo tą Amerikos lietuvių mokytoją, abiem buvo gerai žinomos paskutinės jo gyvenimo dienos, abu būtų galėję pasakyti

įdomių dalykų, bet kažkodėl jie kalbėjo apie bereikšmius įvykius, bet nepapasakojo Šerno gyvenimą ir veiklą liečiančių dalykų.

Galia, kad taip atsitiko. Galia, nes kiekvieną metų lieka vis mažesnis žmonių skaičius, kurie Šerną asmeniškai pažino, su juo susitikdavo, su juo dirbo, sekė paskutines jo gyvenimo dienas ir statė jam paminklą. Už kelių metų jų skaičius bus dar mažesnis. Ateinančios kartos dar mažiau apie jį žinos. Tada apie Dėdę Šerną dar daugiau nebūtų dalykų pripasakos ir prirašys, bet nepaminės svarbesniųjų jo atliktų darbų, nepastebės jo siekto tikslo ir ryžties.

Zinau, kad ir man nepavyks duoti pilno šio liberalo, demokrato, agnostiko ir mokslo populiarizatoriaus gyvenimo ir veiklos vaizdo. Bet noriu suminėti svarbesnius, man žinomus, jo darbus, kad ateityje, jei kas norės daugiau apie jį patirti, tai galės panaudoti spaudoje paskelbtas žinias.

Šerno gyvenimas

Juozas Adomaitis gimė 1859 metų rugpiūčio 7 dieną Lietuvoje, Šakių apskrityje, Lukšių valsčiuje, šumiliškės viensėdyje. Žinoti aukštas mokyklas baigusieji mūsų inteligentai rašo, kad Šernas gimė šumiliškės viensėdyje. Pavadinimas netikslus. Jis gimė Lukšių valsčiuje, buvusiam šumiliškės viensėdyje. Vaclovas Biržiška savo

(Tęsinys 3-me psl.)

Adomas P. Jاسas

AUKSINĖS ŠLAVIKO MINTYS

Iš nuobodulio
žiovauja dangus po audrų ir po liūtis...
Išmintingieji jau seniai karališkai gyvena.
O tujen dar tik rikiuojies dramblis į karavaną
ieškoti išminties. —
Jei jos turėtum — tavo rankos auksą rinktu,
tave kaitroj vis suptų šaltas marių vėjas —
toli toli nuo kasdienybės pakinktų
jau būtum kvalilojo kraliaus patarėjas.
Deja,
nors kauktum kaip liūtas ar žydėtum kaip lelėja, —
išjosi per vėlai —
ir niekas nepadės,
beieškant išmintingosios žvaigždės:
pabėgo velniai ir angelai...

Dienų Skeveldros

1.

F. Goetel'io "Notatki literachie" beskaitydamas, užtinku amžinai "gyvą" bolševikų poeto Majakovskio mirties "paspaptį". Pagal paskutiniu metu paskelbtą L. Trockio dienoraštį, Leninas nemėgo Majakovskio, o sykį net viešai chuliganu pavadino. Ir ne bolševikų "revoliucija" nusivylęs ans nusizudė, bet... pajutęs Lenino nemalonę, atseit — iš baimės prarasti vardą ir honorarus. Kas žino, gal Trockio versija bus pati tikroji!

F. Goetel ta pat proga užsimena apie Majakovskio kelionę į Varšuvą. Pirmą kartą būdamas vaidino ir "brodiaga", ir rusų komunistų ortodoksą. Sustojęs ties paminklu karaliui Zigmantui tarė:

— Šis jūsų karalius su kryžium ir kardu kažkodėl į Rusijos pusę žiūri.

— Nieko nuostabaus, atsakė F. Goetel: — visą amžių kovojo prieš Maskvą...

Kai antrąsyk vyko iš Varšuvos, buvo tylus ir melancholiškas, ir lygut pavydėjo būties į vakarus nuo Rusijos. Gal...

2.

Po Stalino mirties, kai užėjo vadinamasis *atodregis*, plačiai vartota (ir naudota) terminas *lakuoti* ir *lakuotojai*, arba: *poliruoti* — *poliruotojai*. Atseit, — *svidintojai*, kurie paprastą daiktą padengia blizgančia mase. Taip šaukta režimui per daug vergiški rašytojai. Praėjo keletas metų ir — pats Chruščiovas pasuko vairą... į poliruotę. Maskvos rašytojų pirminės organizacijos, t. y. ištikimųjų partiečių, susirinkime pernai gruodį ėmė didžiūotis, kad asmeniškai pritarias poliruotojams literatūroje. Te rašytojai, — kalbėjo toliau: — vaizduoja gerąsias Sovietų gyvenimo puses.

Po kelių dienų kita proga vėl priminė, kad literatūra —

šiltadaržio gėlytė — žala partijai, nes partijai reikia pagalbinių, bet ne sentimentalistų dainų.

Kaip vadas moka, taip bolševikai rašytojai šoka, ir "Literatūroje ir Mene" (žr. Nr. 51, 1959 m.) pasirodė str. "Septynmečio pulsas — literatūros pulsas". Tai gairės, kurios po Stalino mirties buvo sukrautos į nenaudojamų rekvizitų sandėlį. Bet nespėjo apkristi dulkėmis...

"Rašytojas... partijos pagalbinkas" — kalbėjo "L. ir M." vyr. red. V. Reimeris. Dar toliau: ... ir kas čia kartos jo kalbos turinį. Gana to, kad kalbėjo kaip vyresnysis darbų prižiūrėtojas, vergų varovas.

M. Sluckis, per visuotinį okupuotos Lietuvos rašytojų suvažiavimą viešai peikęs "asmens kultą" ir "lakiruotę literatūrą", dabar, anot "L. ir M.", "kritikuoja literatūrinę spaudą už nepakankamą operatyvumą". "Operatyvumas"? Seniau šis žodis tefigūruodavo... NKVD aplinkraščiuos, Tikrai, pirmininko E. Miczeļaičio žodžiais, "rašytojų organizacijoje pasiekta idėjinė konsolidacija partiniu pagrindu".

3.

Naujausiomis žiniomis, "pallūzo" ir Solochovas. Šiaip ans žinomas, kaip "Stalino ir Berijos sūnus". Tačiau ir jis savo "Tykiojo ono" nenorėjo baigti NKVD pageidaujama prasme. Pats Chruščiovas tačiau lankėsi pas jį namuos, pasiėmė į kelionę po JAV ir — "maištas" atsidūrė... rublių maiše. Legenda apie laisvės vėtrą Sovietų rašytojuos baigia blėsti.

Beje, per "Daktarą Zivago", lyg kokie utėlės, tebešliaužioja bolševikinės literatūros "žvaigždės". "New Statesman" pranešimu, dar nese-

(Tęsinys 2-me psl.)

ntai viešame maskviečių susirinkime Izakov apkaltino Pasternaką, kad jis nesupranta "rusų širdies", neįvertinęs "rusų įnašo ginant kultūrą nuo nacių". Poetas Dolmanovskij viešai pasiskundė, kad daug kartų raginęs Pasternaką perdirbti "Daktarą Živago".

4.

Tiesa, ar visi žinote, kad anapus geležinės uždangos ir rašytojų sąjungai vadovaujantys tie, kurie narių rinkti, bet tie, kurie partijos rašytojų kontrolei parinkti. Ir rašytojus yra vadinamoji pirminė partinė organizacija. Tai, anot A. Venclovos, "drūtieji partijos pečiai". Paprasta kalba tariant, seni išbandyti partiečiai, kurie įtaigoja ir kontroliuoja... bičiulių (?) rašytojų veiklą. "Lit. ir Meno" pranešimu, į naujai išrinktą respublikos (skaityk: okupuotos Lietuvos) rašytojų sąjungos pirminės organizacijos biurą įeina: V. Reimeris (sekr.), K. Ambrosas (sekr. pavad.), A. Baltakis (sekr. pavad.), J. Marcinkevičius ir Vl. Mozūriūnas.

Kas V. Reimeris rašytojas, o kas... vergu varovas, galime matyti iš šios jo pastraipos (žr. "L. ir M." Nr. 1, str. "Rytojus bus giedras"):

Septynmetis ugdo naujus tarybinio žmogaus bruožus. Septynmečio žygyje jis dar labiau padidina savo pastangas, pasiekia neįtikėtinų darbo rezultatų.

Sunku suprasti ponams kapitalistams, kas gimdo tarybinio žmogaus darbo šaunumą, jo herojiką.

— Viena už 100. Šaunuolė! — apdovanojimas ašdint šūktelėjo draugas Chruščiovas medvilnės surinkėjai Tursunai Achunovai, kai ši iš neseniai įvykusio TSKP CK Plenumo tribūnos pasakė, kad per dieną surenka medvilnės lie, kiek anksčiau per dieną surinkdavo šimtas žmonių. Jaunai uzbekai suteiktas garbingas Socialistinio Darbo Didvyrio vardas.

Gal "ponams kapitalistams" ir sunku suprasti "socialistinio" (?) darbo "stebuklus", ("Viena už šimtą") kurie — h r r r... išnyksta anapus. Bet aš, jau pakankamai pažinęs JAV fabriku tvarką, ypač darbininkų unijų sąjūdį, galiu "kolėga" V. Reimeri viešai užtikrinti, kad panašūs "stebuklai" Amerikoje ir iš viso laisvuosiuose Vakaruose neįmanomi, nes... darbininkai nuo išnaudojimo gina unijos ir valstybinę darbo inspekciją!

"Viena už šimtą". Šaunuolė? Ne, beprotė, propagandistė arba vergė be smegenų. Ideals "ponams kapitalistams-komunistams", bet nieku būdu pavergtoms darbo masėms!

Aimaa, kas atskirs, kur anapus rašytojams rūpi kūryba, o kur lakatas ir lakalas?!

J. Cicėnas

Petro Vaičiūno Priskėlimo proga

Besiartinant Petro Vaičiūno "Priskėlimo" premjerai, kurios gimimo esu vienas iš kaltininkų, dažnas paklausia, kodėl mūsų teatralai nepasiėmė kokio "iškilensnio" veikalo, kuris "spręstų dideles problemas", kuris "atneštų kokias nors scenines naujoves", kuris būtų maždaug, "šekspyričio lygmens". Kadangi ir šio laikraščio redaktorius pabėrė eilę panašaus pobūdžio klausimų, noriu pasidalinti su skaitytojais keliomis mintimis apie mūsų kultūrinį palikimą, apie mūsų dramų teatro kūrybą ir apie mūsų Petrą Vaičiūną, tikėdamasis, kad tos mano mintys glaudžiau suartins teatralus ir tuos, kurie ateis mūsų vaidinimo pažūrėti.

Ir spaudoje ir pašnekesiuose dažnai tenka nugirsti gana skeptiškų pasisakymų apie mūsų kūrybos kraitį. Ypač iš "pusamžių" kultūrininkų, kurie pirmuosius žingsnius kultūros darbe žengė dar nepriklausomoje Lietuvoje, o subrendo ir stipriau pasireiškė jau užsieniuose. Vakarų kūrybos naujovių stiprioje įtakoje. Taip pat ir jaunimas nepasiekė griežtesnio žodžio "seniųjų" adresu. Bet iš jaunimo to ir natūralu laukti, tam jis ir jaunimas; tik iš jo mes turime teisę ir tikėtis naujovių, kurių ligi šiolei ryškiau pasireiškiant neužtikome.

Mūsų kultūriniai lobiai yra tokie, kokius mes sugebėjome susikrauti, pasitelkę visas geriausias kuriamasias galias; juos kloja praeities danga ir nebe mūsų valioje juos pagerinti, patobulinti ar kaip kitaip paveikti. Praeities kritika yra geras ir reikalingas dalykas, tik nevertėtų užmiršti, kad mes patys, net jaunų jauniausieji, savo kūrybinėmis šaknimis esame įsisiurbę į tą, gal, netobulą praeities kūrybos palikimą: visokios naujovės, visokie "vėjai iš Vakarų" (kabutės gerąja prasme) yra tik antstatai ant pamato, kurį mums ir mumyse (dabarties kūrėjuose) pastatė (teminant tik keletą atsitiktinių vardų) žemaitė, vaizgantas, Krėvė, Sruoga, Putinas, Kuosa Aleksandriškis, Vaičiūnas... Jeigu kas turėtų laiko, noro ir jėgos parašyti mūsų kūrybos raidos studiją, be abejonės, atrastų gairišką stiprų ir nenutrūkstamą ryšį tarp minėtų praeities kūrėjų ir, sakysime, tokio modernios poezijos autoriaus, kaip Nyka-Niliūnas ar ekstravagantiškos prozos rašytojo Škėmos ar dramų vakarietiška kuriančio Landsbergio. Taigi ir šičia Vincas Kudirka buvo teisingas, sakdamas "iš praeities tavo vaikai ir t. t."

Jeigu prozos ir poezijos palikimui mūsų griežtieji praeities kritikai yra kiek atlaidesni, tai draminei kūrybai (pačiam sudėtingiausiajam ir, kai

kurių autoritetų teigimu, viršiausiam literatūros žanrui) nuolaidų užtinkame daug mažiau. Išimti sudaro Krėvė ir Sruoga, o visa kita, įskaitant čia ir Petrą Vaičiūną, tarytumei, norima nurašyti į nuostolius. Vargu, ar tatau tikslu ir teisinga, nes nepriklausomos Lietuvos dramų teatro augimui, jo kūrybinio veido formavimui Petras Vaičiūnas savo veikalais yra daręs daug daugiau įtakos, negu du minėtieji mūsų dramaturgijos korifėjai. (Sruogos didieji veikalai, išskyrus "Milžino paunksmę", net nebuvo pastatyti, o Krėvės didysis dramatis triumfas "Šarūnas" išvydo sceną to paties Petro Vaičiūno plunksnos pagelbėtas, gi pastarasis mūsų teatrui buvo tas pats, kas buvo Kornelijus ar Rasinai Liudvikų teatrui Paryžiuje — jis kūrė repertuarą, kas ir yra kiekvieno dramų teatro pagrindas).

Petras Vaičiūnas savo veikaluose nespėdė amžinųjų problemų; neieškojo naujovių dramų technikoje, jis buvo tikras šios dienos dramaturgas, besisielojęs savo veikalais pagražinti, patobulinti, paidealinti gyvenamojo laikotarpio jam brangius savojo krašto žmones. Ir vis tikslai, nežiūrint tokių iš pirmojo žvilgsnio nedidelių užmačių, jo veikalai žiūrovo buvo mėgiami ir visą dvidešimtį metų sudarė lietuviškojo dramų repertuarą pagrindą.

Kame gi slypėjo ir slypi tų tokių paprastų, "neiškilnių", "nešėkšpyriškų" dramų ir komedijų žavesys, viliojės žiūrovą teatru?

Man rodos, kad paslaptis labai paprasta: Petras Vaičiūnas, kaip ir reikia laukti iš profesionalo teatro dramaturgo, mokėjo rašyti scenai. Visą savo gyvenimą surišęs su dramų teatru, iš teatro "valgęs duoną kasdieninę", jame "gulęs ir kėlęs", jis iš pašaknų pažinojo žavesio reikalavimus, mokėjo savo veikalus rašyti pagal juos, ir todėl kiekvienos Petro Vaičiūno premjeros Kauno teatrališkai nusiteikęs žiūrovas nepraleisdavo.

Kuo gi Petras Vaičiūnas gali būti įdomus šiandienai, kai ir gyvenamasis laikotarpis nebe tas ir žmonės nebe tie ar bent nebe tokie, kokie vaizduojami jo veikaluose? Tur būti,

kaip tik tuo sceniniu žavesiu, kuris meistriškai dramaturgo kuriamas nuo pirmojo uždangos pakilimo ligi nusileidžiant paskutinį kartą. Mes, artėjančios premjeros kaltininkai, ir prašytume žiūrovą neieškoti vaidinime jokios giles filosofijos, jokių nepaprastų naujovių, jokių "prašmatnybių", o tik teatrinės žaismės, kuriai komedija "Priskėlimas" teikia dideles galimybes, kad tik mes sugebėtume tinkamai susidoroti su autoriaus pateikta medžiaga.

Sprendžiant iš spaudoje nuskambančių straipsnių, nuotaiškos žaismei labai nepalankios. Mes neužmirštame (ir gerai), kad esame tokioje būklėje, kada ne žaismei turime skirti laiką ir energiją, o Juliaus Janonio žodžiais tariant, "kovai ir kovai lig galo..." Tačiau tegu mums bus atleista, jeigu mes manome, kad ir Petro Vaičiūno veikalo žaismingas pastatymas Čikagoje yra mažytė strėlė toje didžioje Dovydo ir Galijoto kovoje.

Antanas Rūkas

P I N I G A I

YRA PUKIAUSIA DOVANA.

Taip sako tūkstančiai žmonių — Sovietų Sąjungoje, kurie gavo pinigų dovanas. — Pinigus taip lengva siusti.

Viskas, ką Jūs turite daryti, tai yra pranešti mums tikrą vardą ir adresą gavėjo USSR, Jūsų vardą ir adresą ir atsiusti čekį ar money orderį. Laikite 2 savaites, mūsų bankas USSR išmokės pinigų gavėjui specialiu kursu po 10 Rublių už kiekvieną dolerį.

Gavėjas gauna pilną sumą be jokio atskaitymo. — Nėra maito ar mokesčių ant siunčiamų pinigų, neatsižvelgiant į siunčiamų pinigų sumą. — Jūs galite siusti bet kokią sumą vienam asmeniui. — Po dviejų savaičių, kada tie pinigai išmokami, Jūs gausite iš mūsų oficialų pakvitavimą, pasirašytą pinigų gavėjo. Visos perlaidos pilnai garantuotos ir apdraustos. Už patarnavimą imama:

Už kiekvieną sumą
iki \$50.00 — \$5.00
iki \$100.00 — \$10.00
iki \$150.00 — \$15.00
iki \$200.00 — \$20.00

Nuo didesnių sumų 10%.

Prašome įsidėmėti, kad mūsų firma turi Bankų ir Apdraudos Departamento leidimą ir bondytą. Tik mes vieni Jums duodame pilną garantiją. Siųskite kiek pinigų giminėms ir draugams Lietuvoje ir padarykite jiems džiaugsmo.

GRAMERCY, Dept. NS
744 Broad Street, Newark, N. J.

New Yorko istaiga
118 East 28th Street, 9 floor
New York 16, N. Y.
New Yorko telefonas MU 9-0598.
Darbo valandos 9—5:30 kasdien,
šeštadieniais 10—1, Sekmadieniais
uždaryta.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Pasiųskite Dovanų Velykoms

Geriausiam patarnavimui pasirinkite seniausią bendrovę Čikagoje, kuri jau nuo 1947 metų pati turi pasirašiusi sutartį su Inturistu Maskvoje.

NEMOKAMA VIETA AUTOMOBILIUI PASTATYTI.

Prašykite naujo katalogo.

Didžiausias pasirinkimas geros rūšies prekių.

TELEFONUOKITE:

Phone:
WA 2-9354

**CENTRAL
PARCEL
SERVICE,
INC.**

220 S. State St.
Chicago 4, Ill.

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MARCH 5, 1960

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

kalendoriuje buvo tiksliai šerno gimimo vietą užrašęs, bet tariamai Biržiškos pasekėjai jau padarė šmuiliškes. Yra ir toks viensėdis, bet visai kitame valsčiuje.)

Pradžios mokslą ėjo Lukšiuose, o vėliau 6 klases baigė Marijampolės gimnazijoje.

Tėvui mirus, jaunas Adomaitis turėjo mesti mokyklą ir grįžti į ūkį. Jam teko dirbti visus ūkio darbus, brolius ir seseris maitinti, ūkį tvarkyti iki 1882 metų rudens, kada jis nutarė išvažiuoti į Varšuvą ir įstoti į tenykštį universitetą.

Varšuvos Universitetan jis įstojo, bet jo nebaigė. Mokslas jam nesudarė jokių sunkumų, bet jis įsitraukė į visuomeninį lietuvių judėjimą, jam rūpėjo išjudinti tautą, kad ji stotų kovon kartu su drąsesniais rusų imperijos gyventojais ir ryžtųsi savarankiškai tvarkytis, kad ji bandytų atsikratyti caro primesto jungo ir siektų laisvės. 1890 metais šernas, jau eidamas 31 metus, vos praleidęs porą metų Varšuvos Universitete, išvažiavo į Vokietiją slaptos lietuvių spaudos ruošti ir per sieną nelegaliai jos gabenti į Lietuvą. Kada ilga caro žandarų ranka pasiekė jį Ragainėje ir Bitėnuose, kada pačioje Tilžėje vokiečiai jo ieškojo, kad suimti ir perduoti caro žandarams, šernas, pakeitęs dokumentus ir pavardę, grįžo į Lietuvą, į pačius caro žandarų nasrus, aplankė savo gimtinę apylinkę, pasimatė su svarbesniais "Varpo" leidėjais, ir vėl išvažiavo į Vokietiją. Tik tai šį kartą ne į Ragainę, bet jau į Bremeną. Tai buvo 1892 metais. Bremenė jis dirbo beveik trejus metus, Neislerio keleivių transporto įstaigoje, tvarkydamas užsienin šimtais važiuojančių lietuvių, lenkų, gudų, latvių ir rusų kelionės reikalus.

1895 metų pabaigoje Olševskis jį pakvietė į Ameriką, o nuo tų pačių metų gruodžio 14 dienos pradėjo redaguoti Chicagoje tuo metu ėjusį savaitraštį LIETUVĄ. Chicago-

Pasitarimas apie lietuvišką knygą

Kanadiškė Knygų Leidykla "Rūta" (Hamilton, 89 Napier St.) pravedė korespondenciniu būdu pasitarimą apie dabartinę lietuviškos knygos išėivijoje padėtį ir būdus jos tiražui bei lygiui pakelti. Pasitarime dalyvavo keletas desėtkų knygų darbuotojų, kurie pareiškė gražių ir naudingų minčių. Čia skelbiame šio pasitarimo išvadas. Kartu norime priminti skaitytojams, kad "Rūtos" leidykla mėgina naują būdą knygos tiražui pakelti — ji pradėjo leisti knygas amerikonišku "Pocket Book" pavyzdžiu. Jau yra išleista St. Būdavos RŪSTI SIENA (193 psl. kaina tik \$1). Netrukus išeina P. Alšeno MAŽI ŽODŽIAI ir P. Enskaičio AUDRA EINA. Užtenka pranešti tik savo adresą ir knygos bus pasiųstos, o atsiskaityti bus galima ir vėliau.

Dabartinė lietuviškoji išėivijoje knyga yra sunkioje būklėje. Jos svarbiausias uždavinys yra padėti išlaikyti lietuvių, kurio ji pilnai neatlieka, nes: a) ja domisi, perka ir

je jis praleido paskutines savo gyvenimo dienas, toliau iš jos neišvažiuodamas, jei neskaityti vieno kito lietuviškų organizacijų seimo ar komisijos posėdžio, vykusio kitame Amerikos mieste.

1922 metų rugpjūčio 5 dieną, dviem dienom prieš jo 63 metų sukaktį, šernas mirė Chicago ligoninėje. Jis palaidotas Lietuvių Tautinėse Kapinėse. Šerno gyvenimo kelias, kaip matome, nesudėtingas ir neilgas. Šakiai, Marijampolė, Varšuva, Tilžė, Bremenas, New Yorkas ir Chicago. Mažai tevažinėjo, dideliuose sąjūdžiuose teatrališkai nedalyvavo. Našiausias jo gyvenimo laikotarpis buvo Chicagoje, labiausiai jo išvaikščiotas buvo Bridgeportas. Šernas mažai važinėjo, bet visą laiką daug dirbo, ir lietuviams jis buvo naudingesnis, negu save aukštytyn keliantieji įvairūs pagyrūnai.

(Bus daugiau)

skaito per mažas lietuvių skaičius, b) rašytojai ne visuomet įdomiai, patraukliai ir turiningai lietuviškoje dvasioje parašo, c) leidyklos neužtenkama deda pastangų ir neieško būdų knygą plačiau paskleisti.

Lietuviškos knygos lygiui pakelti reikalinga knygai surasti kelią į platesnes skaitytojų mases. Tam tikslui: a) rašytojai turi kurti turiningesnius, daugiau lietuviškomis temomis, patrauklius ir įdomius veikalus; b) leidyklos turi parinkti tinkamus veikalus, neleisti turinio atžvilgiu menkaverčių, turi rasti būdą pardavimo kainą numušti bent pusiau dabartinės kainos; c) platintojai turi energingiau su meile lietuviškai knygai dirbti, jie turi rasti būdus ir priemones prieiti prie lietuvių su lietuviška knyga ir jį ja sudominti; d) lietuviškos organizacijos turi atkreipti dėmesį į sunkią knygų padėtį ir jai padėti — surengti literatūros vakarų, paskirti atitinkamas sumas pinigų skelbiant literatūros konkursus, premijuojant geriausius veikalus, įterpiant daugiau knygų į parengimų laimėjimus, Kalėdų eglutes ir t. t. e) sąmoningi lietuviai — knygų mylėtojai turi ne tik patys pirkti lietuviškas knygas, bet raginti ir kitus skaityti. Jei kiekvienas dabartinis knygų mylėtojas nupirks tik po vieną ekstrą knygą, kurią parduos ar padovanos savo draugui, padarys didelį lietuvių išlaikymo darbą.

Anglų Kalbos Pamokos

K. GINEITIS
3255 So. Union Ave., Chicago 16, Ill.
Telefonas: Victory 2-0105

Duoda prieš karą baigęs
Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios
VERTIMAI - PILIETYBĖ - LAIŠKAI

CHICAGOS ŠVARIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

GIBSON CITY
SANATORIJA, kurioje
ligoniai jaučiasi kaip namie
Malonus patarnavimas yra mūsų
pagrindinė savybė. Vyesnio amžiaus
vyrams ir moterims arba
chroniškiems ligoniams slaugių
prižiūra ištiesa parą, ambulatorijos
ir lovose gulintiems ligoniam.
Mrs. S. C. Hansen Mgr.
Kviečiame apžiūrėti.
Dėl platesnių informacijų kreipkitės
415 S. Lott Phone 580
GIBSON CITY, ILL.

UŽSIKIMŠĖS PROSAS?

Whink Steam Iron Cleaner

per kelias minutes išvalo garinius prosus, purkštuvus, arbatinukus, nuvalo užsikimšusias rodykles ir priverčia juos dirbti kaip naujus. Valymas visiškai saugus. Galite gauti Jūsų mėgiamojoje krautuvėje arba ten, kur perkate kavą ir arbatą. Jei ten nėra, tai atsiuksite mums \$1 ir gausite butelį pasta. Siuksite adresu: DEPT. A. F. WHINK PRODUCTS Eldora, Iowa.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

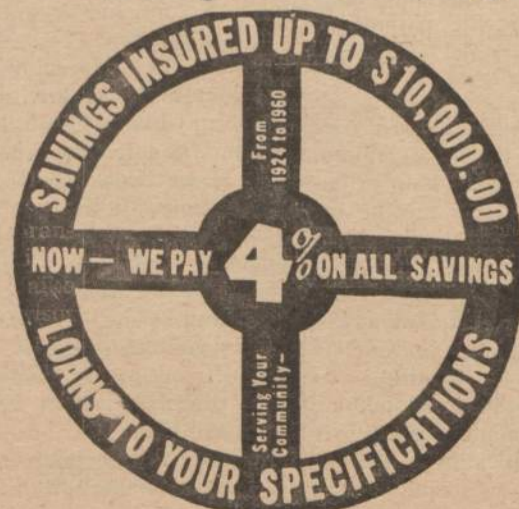

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

Chicago Savings & Loan Association

Pasidėkite taupomus pinigus į bendrovę, kuri per 35 metus saugiai ir pelningai tarnauja lietuviams. Bendrovė, kuri nuo pat įsikūrimo, 1924 metų, visada išmokėjo taupytojams pilną indėlių sumą su augštu dividendu. Chicago Savings bendrovės 35 metų rekordas — iš indėlių saugumo ir našumo atžvilgiu yra aiškus įrodymas, jog bendrovės reikalai visada buvo ir yra rūpestingai ir tvarkingai vedami, vedami taip, kad per 35 metus mūsų taupytojai visada galėjo gauti nemažiau kaip 3% ir daugiau dividendų, kada per daug, daug metų didžiama įstaigų mokėjo tikrai 2% ir 2½% nuosimčius. Taigi kaip matote negalite rasti saugesnės, patogesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupinius, nors nekurie skelbiasi esą tvirčiausi ir saugiausi.

Tėvų atydai — Atidarykite sąskaitą mūsų specialiame College-Bonus taupymo skyčiuje savo vaikuiams. Atidarykite jiems duris į aukštesnį mokslą, pelningesnę ir laimingesnę ateitį. Sis skyrius moka ekstra augštus dividendus. Metinės laimėjimų dovanos, metinės varduvų dovanėlės ir kiti to skyrtaus taupymo vaikams ir jaunuoliams siurpryzai. Dėl pilnesnių informacijų matykite mus. Turtas \$37,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: GROvehill 6-7575

Atdara: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12:30 val. po pietų.

Negražinant vis dėlto pagražinta...

Nuo šių metų vasario 6 d. "Naujienu" Antroje Dalyje Dr. Pranas Ancevičius spaudina ilgoką rašinį "Istorija be pagražinimų". Nelaukdamas rašinio pabaigos, paliesiu tiksliai tai, kas autoriaus tiesiog su manim susieta.

Taigi ne tiesa, jog mano vadovautoji Vilniui Vaduoti Sąjunga veikusi valdžios lėšomis. Savo veikimui iš valdžios mes negaudavome jokių lėšų ir jų neprrašėme ir jų nieks nesitūlė, bet kaip "masinė organizacija" su kuoplačiausiu propagavimu įvairių Vilniaus "pasų" lėšų net per daug surinkdavome, kuriomis ne tik užlaikėme Sąjungos darbo aparatą, bet ir betarpiškai rėmėme tautinį vilniečių ir seimiečių darbą. Deja, kaip daugelio kitų organizacijų, taip ir mūsų dar nepanaudotos lėšos 1940 m. pateko į bolševikų rankas. Tiesa, ne pirmas dr. Ancevičius prikiša Sąjungai vertimąsi valdžios lėšomis — jį lietuvių tautinių priekaištų nesu girdėjęs, bet tik iš Varšuvos užsienio reikalų ministerijos pr. Wierzbowej ulicy valdininkų (Holovkos, Smigelskio, gal dar kurio), kurių bene padoriausias Holovko gavo atsiprašinėti už savo nevykusį išsišokimą.

Ne tiesa, jog prezidento Smetonos pavedimu mano vadovautoji Sąjunga nėrusis iš kašlio, "kad visokiais būdais niekinti lietuvišką demokratiją ir ypač socialdemokratiją ir liaudininkų politinę emigraciją, vedusių atkaklią kovą prieš fašistinę režimą. V. V. S. įsisteigė ne "fašistų", bet dar "krikščionių" laikais — 1925 m. pavasarį — ir ne kauniečių ar vilniečių (eksvilniečių?) iniciatyva, bet Amerikos lietuvių veikėjų, kurių kun. Fabijonas Kemežis 1925 m. ankstyvą pavasarį sukviėtė mano bute dar kun. M. Reinį, A. Smetoną, St. Šilingą ir A. Rondonanskį ir taip šešiese nutarė steigti V. V. S. (vardas Šilingo sumanytas, kaip ir nutarimas kasmet viešai atžymėti spalio 9 d.), o jau balandžio 26 d. Lietuvos universiteto patalpose įvyko steigiamasis V. V. S. susirinkimas, kuriame dalyvavo apie 50 narių pirminkaujant tuometiniam universiteto rektoriui kun. Pr. Būčiui, ir buvo išrinktas Vykdomasis Komitetas; nesutikus jo pirminko pareigas priimti kun. Būčiui, Ant. Smetonai ir St. Šilingui aš gavau jas priimti ir kasmet juo buvau perrenkamas iki 1935 m. balandžio mėn. pasitraukiau iš visų organizacijų, kuriose dalyvavau, tad ir iš V. V. S. Be manęs, kun. Kemežio, kun. Reinio, A. Rondonanskio, šiame arba vėlesniuose komitetuose dalyvavo dar prof. Z. Žemaitis, Vl. Putvinskis, A. Žmuidzinavičius, K. Lapinas, inž. B. Sližys, Dr. J. Purickis ir kiti, tik jau mažiausiai buvo "štampuotų" tautininkų ("fašistų"?). Nebuvo Komiteto na-

riai, bet veikliai dalyvavo V. V. S. darbe Jonas Vileišis ir Felicija Bortkevičienė. Po manęs pirminkavo Dr. Ant. Juška. Stoti į V. V. S. narius kiekvienas galėjo, išskyrus komunistus, kurių vengėme ir kurie kurį laiką mėgino į ją pralysti. Nei iš p. Smetonos nei iš valdžios jokių nurodymų kaip veikti negaudavome ir stengėmės "savo protu" verstis. Prisimenu tik kartą Juozą Tubelį ir Joną Aleksą labai susijaudinuskai "Mūsų Vilniuje" dr. Purickis nevykusiai Lenkijos-Lietuvos santykių atžvilgiu "pagudriavo", dėl ko gavau imtis didesnės atsakomybės už "M. V." liniją.

Jokio "tikslų" sau nestatėme nukreipti Lietuvos gyvenimą nuo įvairių aktualių krašto reikalų ir pridengti fašistinę diktatūrą, tik stengėmės kiek galima labiau laikytis Vilniaus reikalo ir vilniečių reikalų. Su fašizmu nei mano nei V. V. S. veikla nieko bendra neturėjo (Kas kita, jog fašistinio sąjūdžio Italijoje ir pas mus kilmę ir pradmenis visados stengiamės rimtai įvertinti, ne vien pulti jo neigiamus padarinius), nors jos narių tarpe galėjo būti ir fašistų. Su p. Smetona skaitėmės kaip su aktuali Lietuvos prezidentu, bet nei aš nei Sąjunga nebuvome "smetonininkai". 1907-1915 m. drauge su juo tarnavau Vilniaus Žemės Banke, tik ne viename skyriuje, 1911-1918 m. gyvenova su savo šeimomis bendruose namuose, tik ne viename aukšte, bemaž kasdieną su kiais kitu sueidamu ir pasikalbėdamu, kas neklindė mums "Viltyje" ir "Visuomenėje" su kiais kitu polemizuoti iš dviejų atskirų visuomeninių-partinių stovyklų, o 1918 m. Lietuvos Taryboje nuo kito atsiskirinėti, bet šeimyniškai santykiškai mūsų tarpe vis tebebuvo — ir taip ligi 1926 m. gruodžio 17 d. perversmo, kai tas nutrūko. 1927 m. pradžioje aš drauge su dr. Ancevičiaus minimu ir teisingai jo pavadintu "vienu iš šviesiausių ir pažangiausių liberalų Lietuvoje" prof. Petru Leonu, mano broliu Vaclovu, dr. Jonu Šliūpu ir dar bene keliolika profesorių atskiru raštu aiškiai pasisakėme prieš perversmą ir laukiama jo išdavus (už savo parašą iš savo mokinio Z. B. gavau spaudoje pamokymą, jog esu vertas "lazdų"), ir to laikiaus ligi pat galo. Tik ir būdamas priešingas ne tik pačiam perversmui, bet ir daugeliui vėlesnių jo padarinių, ne tik išlaikiau pagarbą p. Smetonai kaip žmogui ir lietuviui, bet ir santykiavau su juo kaip su vyriausiuoju Lietuvos valdžios reikėju, čia turėdamas su juo reikalą mano atstovaujimų įstaigų vardu (niekadoms jau nebekalbėjau V. V. S. reikalui), čia — dažniausiai F. Bortkevičienės ar St. Kairio siunčiamas — mėgindamas užtar-

ti tuos, kuriems grėsė mirties bausmė (J. Pajaujį ir kt. pavojingai įkliuvusius emigrantus ir pan.), nevisados nesėkmingai.

Dr. A. prikiša V. V. S. stengimąsi visokiais būdais "niekinti" demokratiją ir politinę s. d. ir liaudininkų emigraciją dėl jos kovos prieš fašistinę režimą. Toji emigracija atsirado dėl nevykusio "Tauragės pučo", nuėjo slidžiu keliu (dr. A. ir daugelis kitų) Varšuvos valdžios žinion, kuri — suprantama — ją savo reikalui prieš Lietuvą naudojo, o ji — toji emigracija — laikė galima net Vilniaus krašto lietuvių visuomenės organizacijas pulti! Aišku, kad V. V. S. negalėjo tam pritarti. Asmeniškai aš ne vien prieš pučą buvau nusistatęs, ne vien prieš gruodžio 17 d. perversmą, bet ir prieš kiekvieną pasikėsinimą fizinės prievartos keliu lenkti ar net laužti taip dar trupų mūsų valstybės organizaciją. Man gi (o ir vienam artimam man asmeniui) 1926 m. pavasarį buvo siūloma stoti priešakyje būsimųjų seimo išvaikytojų (mano mokinys Mačiūka su kitu karininku kurios ten grupės vardu) ir nors aš daugeliui jų priekaištų seiminei tvarkai ir valdžiai, kokia ji buvo "krikščionių" laikais pritariau, bet ramindamas jaunus karštuolius, prieš rinkimus į seimą raginau laukti visų pirma rinkimų rezultatų, o kai rinkimuose "krikščionys" pralaimėjo, tai — laukti naujos valdžios darbų. Po to su manim jau, ačiū Dievui, nebekalbėta. Lygiai buvau priešingas ir vėlesniems karininkų bruzdėjimams ir išstojimams. Kas kitą, jog pučiniškams pralaimėjus ir mums vėvėsams pučui nepritarus (ar pučas gali būti demokratiškas?!), dar labiau, kaip sakiau, nepritarėme jų atsidūrimu lenkų okupuotoje Lietuvoje ir tenykščiams jų žygiams. Bet kas čia bendra su tariamuoju V. V. S. noru "pridengti fašistinę diktatūrą"? Ir dar katras katrą labiau puolė: vėvėsai emigrantus ar emigrantai vėvėsus? Prisiminkite kad ir 1930-1931 m. emigrantų "Pirmyn" puolimus manęs dėl mano važtavimo Amerikon Vilniaus vadavimo reikalais, skelbimą manęs fašistinių viršūnių agentu ir pan. Tad geriau apie tuos seniau praūžusius, bet kadaise opius dalykus ir patylėti, nebegražinti.

V. V. S. veikla stengėsi būti savita ir ne tik savo siekimu, bet ir savitu keliu, kaip pripažįsta dr. A., virto masinė organizacija. Ar jos veikla buvo dėl to reikšminga? Vargu — 1939 m. baigiantis ar 1940-iesiems prasidedant, kažin kokioje sovietinėje parodėlėje Kaune buvau susitikęs su TSRS polpredu Pozdniakovu, kuris ėmė mane sveikinti ir koplmentuoti kaip tą, dėl kurio veiklos vyriausiai Vilnius

grįžęs Lietuvos Respublikai. Aš žinojau, jog mano straipsnius iš "Mūsų Vilniaus" Ona Šimaitė (vėliau nukentėjusi vokiečių laikais) vertė TSRS atstovybei kaip ir kitų mūsų laikraščių straipsnius, bet nebuvau naivus ir neprisiėmiau sau polpredinių koplmentų (Pakreipdamas pasikalbėjimą kita linkme, priminiau: "a vsiotaki tolko įspolnena čast moskovskago dogovora 1920-goda." Į tai Pozdniakovas: "Terpenije, terpenije — vsio budet v svoje vremia". Taip mes ir ligi šiol laukiame...), priminiau jau keletus metus nesąs V. V. S. darbuotojas ir iš viso neprisiėmiau sau visos V. V. S. darbo, tad ir nuopelnų, bet aš ir dabar esu įsitikinęs, jog mūsų visuomeninė (ne valdinė) V. V. S. veikla amerikiečių buvo sugalvota labai laimingai ir savo vaidmenį suvaidino Vilnių gražinant valstybiniam Lietuvos organizmui. Prie ko čia "fašizmo" pridengimas, tariamai A. Smetonos mums pavestas?

Pabaigai mažmožis. Aš — girdi — politikoje tebuves socialistas. Ar dėl to, jog 1917 m. gruodžio 11 d. esu iš L. S. D. P. išstojęs? Ne dėl kokio pažūrų keitimosi ar kas blogiau — keitimo, tik dėl linksstančio į bolševizmą Pr. Eidukevičiaus ir poros juo draugų lenkų partijos komiteto reikalavimo pasitraukti iš Lietuvos Tarybos, šiajai sunkiai sprendžiant Lietuvos nepriklausomybės skelbimo reikalą, kuris reikalavo visų mūsų jėgų įtempimo? O štai gen. Kubiliūnas, padorus patriotas, nenorėjo manęs šauktis talkon, kaip socialdemokrato! O ir mano paraprijos klebonas raukosi, kai prisipažįstu vis dėlto esąs socialdemokratas, taigi ir socialistas ir demokratas. Tiesa, nedrįstu lygintis taip pasireiškusiam vilnietiškoje ir kanadiškoje emigracijoje dr. Ancevičiui, nesu ancevičienės linijos, koks esu — toks, kad ir nedidutis betgi s. d. štampos nesibaūdau ir nevengiu.

Ir dar mažmoželis. Pasak dr. A., (1928 m.) būdamas Krokovoje, prof. Marchlevskio akivaizdoje aš pusę valandos verkęs prie Adomo Mickevičiaus grabo Krokovoje ir tuo pasireiškė mano unijiniai palinkimai. Čia kai kas tiesa, daugiau netiesos. Prof. Morelowskio (ne Marchlevskio) vedžiojamas po Krokovo Vavėlį ir apylinkes, tikrai ilgiau susilaukiau, kad ir neverkdamas prie Mickevičiaus grabo, to Mickevičiaus, kurio kūryba mano jaunystėje turėjo man didelės — sakyčiau — lietuviškos įtakos. Jokių unijinių palinkimų jau baigdamas šiaulių gimnaziją nebeturėjau (Kai viena klase už mane vyresnis draugas, vėliau karštu pilsudskininku pasireiškęs Marijonas Sviechauskis šiaulių Salduvės kalne 1898 m. prisiekė kovosias už Lenkijos ir

Kalbėkime lietuviškai ir iš peties!

Laikraštis "Gimtoji Kalba" no dvigubu "negatyvu" sakosi eisias keturisyk per metą. Dvigubą 1959 metų numerį (nr. 2-3) 1960 metų sausio mėn. gavęs, skaitytojas tuojau įsitikina, kad eis tikrai "lietuviškai" — vis storai pavėluodamas. Pirmas straipsnis nušviečia 60 metų sulaukusio darbštus kalbininko (profesoriaus ir daktarą) Pr. Skardžiaus darbus. Pripažinęs, kad "palankiausias sąlygos mūsų kalbai klestėti buvusios 1918-1940 nepriklausomoje Lietuvoje" (kurios metu varge mirė mažai jos teglobotas žymiausias mūsų kalbininkas prof. K. Būga), St. Barzdukas išsivija varo į "kultūrinio subrendimo kvotimus", susidedančius iš išlaikymo lietuvių kalbos Amerikoje. *Tai kalbai Lietuvoje pranykus, kažin išsivija, kvotimus ir išlaikys, kalbą ar išlaikytų?* Pr. Skardžius svarsto, ką vadinti laikraščiu, ką žurnalą, bet tvirtai nuslaptymui neprieina. Pagal įsigyvenusių mūsų spaudoje paprotį siūlome laikraštį vadinti kas laiką išeina, o žurnalą kas išeina "lietuviškai" (ne laiką ir pavėluodamas).

Toliau J. Vaišnys siekia įkalbėti, kad menamai mūsų pavardžių rašymas esąs "labai aiškus ir paprastas" — nuspręsta jokiū būdu jų neamerikoninti. Su tokia išvada vargu sutiks, tarp kitų Rūta Lee (Kilmonytė), Žukauskas-Sharkey, Kazlauskas-Kal, Unitis-Jonaitis. Autorius bara Stanislavus, pavirtusius Stanlejaus, ir Kazimierus pražydušius Čarliaus. Tačiau kalba ne vien tautinės savijautos dalykas, ji ir priemonė darniai su kaimynais susisiekti. Kažin, ar du Kazimierai turi teisę užkarti 98-iams amerikiečiams farmą "Kazimieras", kuomet (niekam nenukenčiant) jie nori tarti "Čarli"? JAV pilietybės įstatymai, dalyką suprasdami, jau nuo senų laikų leidžia Brundžoms pasivadinti Madisonais, JAV pilietybę gaunant.

Pr. Čepėnas ragina "Kalbėkite lietuviškai" ir apgailauja, kad mūsų jaunimas Amerikoje "nenori kalbėti lietuviškai." Jis prisimena dr. Basanavičių ir dr. Kudirką, kurie "mokslius ejo svetima kalba", bet pramoko lietuvių rašomosios kalbos.

Gal taip bus ir Amerikoje: basanavičiai ir kudirkos kalbą žinos ir vartos, o kiti — gyvens, kaip protas išneša. Skyriuje "Zodynuui turinti" siūloma per šimtą rečiau žodžių, tik kažin praktikoje ar daug kas norės juos vartoti? Šio skyriaus vieton bene naudingiau būtų įvesti vertimai amerikiečių posakių? Pavyzdžiui, kaip tiksliai versti "lowbrow" ir "highbrow", "existentialism" ir tokie žodžiai, kaip: rock and roll, juke box, missile, transistor, social security, drip, square, kasdienėje kalboje dažnai reikalingi, kurių lietuvių kalboje nerasdama mūsų jaunimas (Čepė-

no dvigubu "negatyvu" sakant) neretai nelinkęs kalbėti lietuviškai". Čia patiko "Klausimų kertelėje" siūlymas "self-expression" versti "saviraška".

Pastebėjote, ar ne, bet tarp mūsų kalbininkų ir rašytojų jau nuo senų laikų vyksta šaltas karas dėl žodžių "pateikti". Sakoma: "čia viena populiariausių ir dažniausių klaidų mūsų spaudoje". Ji buvo "visą laiką" primenama Lietuvoje ir įvairiose kalbos kertelėse čia Amerikoje. Išvardijama Turkijoje mokas prof. A. Greimas, laikraštiniškė S. Narkėliūnaitė, redaktorius kun. J. Prunskis, teologijos daktaras J. Tulaba ir keli mūsų laikraščiai, kurie trumpame laike storai čia suklydę. Siūlome kalbininkams nukaltimams *du visai nauju žodžiu*, o šiuos atiduoti rusams (ar lenkams), kad profesorių, redaktorių, žurnalistų ir teologijos daktarų nebevestų į pagundą, nes, matyt, kalbininkai šaltojo karo nelaimės. Yra nuožvalgos, kad pralaimės ir dėl žodžio "graso", į kurį kai kas vis nori įkišti "a" nosinę.

J. Valaitis duoda (norėjome sakyti "pateikia", bet pabijojome) idomų atsiminimų apie P. Kriaučiūną — lietuvių kalbos mokytoją sunkiausiais carizmo laikais. Sako, mokinius apiberdavęs "pavyzdėliais" (labai sektinas paprotys ir GK redaktoriams mus taisyklingo rašymo mokant). Toliau duodama "Pluoštas medicinos terminų", įrodančių, kad nesulietuvinsime nė pusės pavadinimų. Jei asthmą dar galime dusuliu vadinti, o abortų išsimitimu, tai arterija pasiliks arterija, o dementia praecox — dementia praecox. Kadangi lotynų ir graikų kalbos, sakoma, labai artimos mūsų šakiai, gal ir palikime kompresą kompresu, o kleptomaniją kleptomanija?

Iš "Spaudos apžvalgos" patiriame, kad Pr. Skardžius vokiečių kalbininkų žurnale recenzavęs net penkis lietuvių kalbai pašvęstus mokslo leidinius: vieną vokiečio (Fraenkelio), vieną lenko (Poznanės Ostrebskio) ir tris, išleistus okupuotoje Lietuvoje. Pasirodo, žodis "viengūnis" kilęs iš "vienas" ir "gunga" (kpirius) — reiškia žmogų, kuris brazdžioniškai per pasatūlį keičia vienas su savo kupra. Rusai, sako, pasiėmę iš mūsų kalbos žodžius "kaušas (kovš) ir "laužas" (lovža). Lietuvoje suregistruota per

(Atkelta iš 4-to psl.)

Lietuvos nepriklausomybę, aš čia pat leprisiekiau kovoti tik už Lietuvos nepriklausomybę — ir tos priesaikos tebesilaikau.) ir vėliau vaikiškos reminiscencijos mano tautinėje ir politinėje veikloje nesireiškė ir nesvėrė. Štai ir viskas.

Mikolas Biržiška

1960. 2. 27.
Los Angeles, California.

400 vietovių, paėmusių pavadinimus iš gretimų upių ar ežerų kaip: Panemunėlis, Seirijai, Dusetos, Alvitai).

Idomus A. Gintėrio pranešimas apie Čikagos lietuvių pastangas (nepavykusias) įkurti viename kelių vietinių universitetų lietuvių kalbos kursus. Tokie kursai gyvuoja Fordhamo u-te New Yorke, bet jų vedėjas paskelbė jų daugiau nebūsią, jei neatsirasit ganėtinai studentų. Taigi, "honoravi" čikagiečiai susikalbėkite su "gerbiamaisiais" new-yorkiečiais ir bendrai pečiaus surėmę išlaikykite plačioje laisvoje Amerikoje bent vienus mūsų vargšes kalbos aukštusius kalbos kursus!

Baigiant tenka pasakyti, kad "Gimtosios kalbos" skaitymas davė malonių išpūdžių ir redaktoriams verti pagyrimo už gerai atliktą darbą. Tiems, kurie neprenumeruoja, patariame užsiprenumeruoti (kaina \$1 metams, adresas: 1602 So. 48th Ct. Cicero, 50, Ill.). Tiems, kurie privalėtų užsiprenumeruoti, bet neužsiprenumeruoja, tariame su Amerikoje gimusių lietuvių, Lietuvos tėvų parvežtu, laimėjusiu dovaną už sąmojingą posakį — "laukiniai žmonės laikraščių neskaityto". IPOLITAS

Kojas galima pailginti

Dr. Harold Solfield, Amerikos ortopedijos chirurgų akademijos prezidentas iš Oak Park, praneša, kad trumpas kojas galima pailginti, jas kartas nuo karto nulaužiant. Medicina seniai žinojo, kad jei, sakysim, vaikas nusilaužia koją, tai gydama tokia koja auga greičiau kaip sveikoji koja. Iš to patyrimo išvystytas metodas, kuriuo nebėra reikalo amputuoti netikusias neužaugas kojas. Priešingai, tokios kojos akstinamos sparčiau augti, nulaužiant sykį per metus. Panaudojant tą techniką per pastaruosius 6 metus šrainerių ligoninėje luošiams vaikams šešiolika atvejais buvo kojos išgelbėtos.

DUOKITE SAVO 1959 METŲ MOKESČIŲ

(INCOME TAX) LAKŠTUS UZPILDYTI

CHESTER KILKIS

4127 So. Richmond Street Virginia 7-3030
PRIE ARCHER AVENUE

Pildo biznio, nuosavybių ir asmenų lakštus.

Chicago lietuviams pildo lakštus jau per 26 metus.

ANCHOR CAMERA
PRE-EASTER SALE!
ARGOFLEX 75 CAMERA
reg. \$15.95
now only \$7.95
free roll of film with mention
of this ad
6322 S. Western WA 5-3822

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų seimai galimybę gražiai pasipuosti už žemiausias kainas. Kalbam lietuviškai
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PROspect 8-9210

WESTERN

CURRENCY EXCHANGES
Daily Auto License Service.
Checks cashed — Money orders.
INCOME TAX SERVICE
6254 SO. WESTERN AVE.
7054 SO. WESTERN AVE.

BRIDGEPORT

CURRENCY EXCHANGE
Daily Auto License Service.
Checks cashed — Money orders.
INCOME TAX SERVICE
748 WEST 35th STREET

ŠILDYMO TAISYMO REIKALAIŠ
patarnaujame dieną ir naktį.
Mes taisome visokias šildymo sistemas.
Nemokamiems apskaitavimams skambinkite.
RACINE HEATING CO.
8040 So. Racine Ave.
AB 4-2064 SO 8-7446

AIRPORT GARAGE
PHILLIPS 66 PRODUCTS
Complete repair service by experts.
24 HR. AIRPORT PARKING
Trans. Furn. to & from.
\$1.50 Day — \$9.00 Wk.
Chicago Motor Club Towing.
For emergency service call LU 2-5155
6027 SO. CICERO AVE.

E and E
T-V SERVICE

Radio & TV Repair
Bring your set in and see it repaired.
NEW PICTURE TUBE
1-Year Guarantee.
Installed While You Wait.
Used TV's All Makes, All Sizes
1003 W. 71st St.
For Home Service Phone
Aberdeen 4-2673

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

Siuntiniai į Lietuvą

Patarnavimas nuo \$5 iki \$9.50.

Overseas Cargo Co.

514 W. Pershing Rd. (39th St.)
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: OA 4-9079
Vedėjas P. NEDZINSKAS

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU
(MOVING)

BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS

3415 So. Lituania Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

GRADINSKAS

1960 METŲ TV APARATAI
išsimokėtina. — Priimam senus.
RADIJAI, FONOGRAFAL,
VOKISKI APARATAI.
PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

Naujos idėjos ir purvini batai

Kas yra žodis?

Žodis tai sakinio dalis.

Kas yra sakinytis?

Sakinytis — tai minties išreiškimas.

Visi žinome, kad yra gerų žodžių, lygiai kaip gerų ir blogų sakinių.

Iš žodžių ir sakinių sukuriamą įvairių minčių. Jos būna paprastos, būna labai gražios, būna niekam nevertos ir net labai blaivios.

Žmogus, skaitydamas gražias mintis, lygiai kaip žiūrėdamas į patrauklų paveikslą, gėrisi. Jis susižavi reiškiamą idėja, pakartotinai skaito mintį apipavidalinčius sakinius, akimis grįžta prie straipsnio pradžios, arba skuba prie pabaigos, kur pamato patį autorius.

Skaitytojas per daug nenustemba, jeigu pamato naują vardą ar jau senai žinomą, seną žodžio specialistą. Jis tik gėrisi juo ir džiaugiasi, kad atsiranda žmonių, kurie, vietoje nusibodusių minčių ir temų, įnešė ką nors naujo, kas patraukė jo dėmesį ir davė ką nors nepaprastesnio. Tas jam padarė savotišką įspūdį ir bendroje apimtyje įstrigo jo atmintyje. Sekantį kartą gavęs ar pamatęs panašų leidinį, jis sklaidys puslapius ir ieškos pažįstamo autoriaus, kuris pereitą kartą taip gerai užsirekomendavo.

Yra gi labai gražu rasti ką nors įdomesnio, kas perkelia sumaterialėjusią dūšią kur nors toliau ir į sielą įdiegia ką nors nepamirštamai kilnaus.

Pilkas mūsų gyvenimas yra lapės toks jau monotoniškas ir jame kartojamos mintys taip pasenę, kad net koktu žiūrėti kaip žmonės stengiasi tą viską vėl iš naujo kartoti ir visiškai nieko naujo nepasakyti.

Kiti, tiesa, tai suprato. Jie, mėgindami išsinti iš nusibodusios kartojimų rutinos, neįsisi ir iš nuosavo kailio. Jie, pamynę viską, ką padorus žmogus negalėtų padaryti, išėjo į viešumą, kad tik galėtų pasirodyti ir plačiau pasireikšti. Jie net pamiršo paprasčiausius etikos dėsnius, kad tik galėtų naujesni būti, kad galėtų atkreipti didesnę skaitytojų dėmesį. Kaip modernus dailininkas, pametęs estetinę nuovoką, piešia kvadratinius studentus ir niek nieko nepasakančius naturmortus. Jie daro tai, reikia manyti, ne visai sąmoningai, nes kas gi nuoširdžiai dirbs ir dė savo triušą į visiškai neįdomų objektą, tuo labiau, kad jis neteikia jokio pasigėrėjimo.

Tokios, maždaug, mintys lenda į galvą, perskaičius naujai pasirodžiusius Metmenys.

Leidinukas gražus. Jis turi dėmesio vertų gabaliukų. Juos skaitydamas sužinai ką nors naujo, randi gražių minčių, gėrisi jomis ir matai, kad žmonės nuoširdžiai dirbo. Ir jeigu taip dar vienas antras prozos deimantukas, Metme-

nys būtų puikus kultūros žurnalas, apimęs ar bent rengiamas pasiekti įvairių rūšių skonių.

Perskaičius viską nuo pradžios iki galo, daugiau tenka susirūpinti talpinama poezija. Ir kas čia tokio, gal kuris pasakys. Lygiai kaip dailės parodoje, geriau praeiti pro nežinia ar teisingai pakabintą, nežinia ką reiškiantį, nežinia ką pasakantį paveikslą.

Bet kaip apeiti, kai susiduri su žinomais vardais ir nori juos pamatyti, palyginti, pažūrėti, ką jie naujo padarė? Ką jie sukūrė? Ar galės jie pradžuginti gražesnių minčių išsilgusį skaitytoją, ar poetine išmintim pajėgs sužavėti eilinių pilietį? Ar jie bus pajėgūs suteikti jam nors valandėlę pasismaginimo, kurį galima pasisemti iš puošnaus gražiomis mintimis perpinto eilėraščio?

Yra taip ir, su apgailestavimu tenka pasakyti, ne. Jeigu vienas žinomas žodžio meistras duoda gražių minčių žaidimą, jeigu jis vieninteliu puslapiu prisistato kaip geras poetas; jeigu jo pateiktas atsiveikimas patraukia skaitytoją ir priverčia susimąstyti; jeigu kitas, linksmesnių plaučių autorius, pateikia skoningo humoro dozę, tai daleistinas ir skalbinių plovimas, nors tas atliekama be kultūvės, taškų ir kablelių. Praleistinas dar ir iš didelio rašto išėjimas iš krašto, kai poezijoje matai politikavimą ir nepoetišką pranašavimą. Visa tai gal koks neapsižiūrėjimas, ar skubus darbas. Iš to gi niekas negyvena, — reikia ir savo kasdieninę duoną pelnyti. O jeigu prieš porą dienų buvo užsakyta, reikėjo ką nors daryti, kad patekus į tokio gražaus leidinio puslapius. Visa tai dar nieko, tai toleruotina. Pati didžiausia tragedija prasideda, kai pažiūri į vieno autoriaus n e s a m o n e s, kuris puldamas į bedugnę, nori patraukti ir nekaltą skaitytoją. Kaipgi žiūrėti į nesąmoningai besiblaškantį, dangaus keršto besišaukiantį žmogų. Juk reikia suprasti, kad kiekvienas savo gyvenime turi ką nors brangaus ir garbingo. Yra gi kas nors švento, ką jis garbina, ką jis šlovina ir visuomet su pagarba mini.

Kaip atrodys, jeigu koks nesusitupėjęs nevykėlis, poezijos vardan įsibraus į padorus piliečio, brangiais kilimais išklotą namą, — įeis purvinais batais, vaikščios po kambarius ir pagaliau pradės mėtyti nuo sienų paveikslus. Besiblaškydamas jis su savo purvinom kojom pradės juos mindžioti ir trypti. To jau bus, žinoma, per daug. Šeimnininkas paims jį už ausų ir, atidaręs duris, išmes atgal į purviną gatvę...

To išvadoje kaip tik ir tenka rimtai susirūpinti, laikant rankose gražiai išleistą ir vertingą leidinį. Reikia manyti, kad apie jį buvo daug dūmota, svarstyta, nemažai dirbta ir

Opera Guild padeda lietuvaitėm iškilti

Druktenytė laimėjo \$1,000; Bičkienė dainuoja Tosca operoje

Kaip jau buvo Naujienose vasario 23 d. rašyta, Opera Guild Chicagoje buvo įsteigta 1945 metais tikslu duoti galimybę talentingiems jauniems asmenims pasireikšti profesionalų priežiūroje. Nemaža ir lietuvių yra tos Gildijos scenoje gavę padaryti savo tolimesnius žingsnius į avansceną. Bet naujausiai ten pasireikšė dvi mūsų jau žinomos solistės. Kuris laikas Opera Guild per WGN radiją veda dainų kontestą, kuriame pasireiškia geriausi solistai ir solistės. Praėjusį sekmadienį kontestą ir \$1,000 dovaną kaip pirmąjį daininkę laimėjo lietuvaitė Adelė Druktenytė. Apie šią puikią dainininkę Naujienose anksčiau plačiau ir nekartą yra rašiusi p. Nora Gugienė. P-lė Druktenytė yra, taip sakant, eikagiečių lietuvių kūdikis — čia gimusi, augusi, čia daug dainavusi ir pasižymėjusi. Kurį laiką ji buvo išvykusi į užsienius dar labiau pasitobulinti, ir štai ji prieš milijonus amerikiečių klausytojų įrodė, kad Amerikos lietuvaitė gali būti dainos meno žvaigždė.

Kitą sekmadienį, kovo 13 d. Opera Guild stato Puccini operą "Tosca", kurioje svarbiąją Toscos rolę dainuoja kita lie-

daug lėšų sunaudota. Geri straipsniai, įdomūs rašiniai ir gražios mintys iššaukia skaitytojo pasigėrėjimą ir teikia garbės vieneto dalyviams.

Tiems dalyviams, kurie su gražiais užsimojimais viską padarė, sukūrė ir pasklido plačioje visuomenėje.

Ir kaip dabar pasijausti, kada, paėmus tą gražų vienetą, pamatai vieną individą, kuris iš jų išsiskyrė. Bematant pastebi tą, kuris nieko nepaisydamas spiovė į bendraminčių darbą ir, užsidėjęs purvinius batus, nuklampojo per idealistų triušą, palikdamas beveik neišvalomus ir greta esančių vardus teršiančius pėdsakus?

S. Pranckūnas

tuvaitė — Prudencija Bičkienė.

Reikia manyti, kad nemaža lietuvių išgirdo p-lę Adelę Druktenytę aną sekmadienį dainuojant per minėtą radiją jos kontestines dainas, tai ateinantį sekmadienį turės progos girdėti p. Bičkienę dainuojant ir pamatyti vaidinant. Opera statoma Austin Town Hall auditorijoje, 5610 W. Lake st, 3:13 val. popiet. S.

LAIKRODĖLIAI

Amerikoniški ir šveicariški Benrus, Bulova, Elgin, Longines.

Nuolaida iki 40% dovanoms siųsti į Lietuvą.

Spiedel apyrankėlės, Sidabriniai daiktai, Servizai, Gintarai, Diamond look žibučiai.

Gintaro išdirbiniai nuo \$3.00 iki \$150.00
Benrus self winding 17 akmenų už \$19.95
Benrus Alarm 17 akmenų \$35.00
Bulova 21 ak. 12 Deimantų \$50.00
Bradlee laikrodėlis už \$2.95
Kišeniniai laikrodėliai už \$1.95
Deimantinis Engagement Ziedas \$89.00

Budrik Furniture

3241 So. Halsted Street

Dėl T. V. sutaisymo skambinkite

Tel.: CALUMET 5-7237

Atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9 val. Sekmadieni 12-5.
Budriko radio programa sekmadienį nuo 2:15 iki 3 val. po pietų.

Ypatingo dėmesio yra verta mūsų žymaus rašytojo Vinco Krėvės kūryba. Todėl, ilgal nelaukdami papuoškite savo knygų lentyną Chicagos Lietuvių Literatūros Draugijos leidiniu Vincas Krėvė Mickevičius. Knygos kaina \$1.00.

Šią knygą turėsite savo namų knygynelyje, jei užsakytumes adresuosite:

NAUJIENOS

1739 S. Halsted Street

Chicago 8, Ill

NAUDINGOS KNYGOS

LYTIES GARBINIMAS, istoriniais faktais paremta studija, lyties dievų paveikslai, 144 psl. Kaina \$1.50
SVENTRAŠČIO TIKROVĖ, realistinė pažiūra į Bibliją, moderniška jos interpretacija, 156 psl. „ \$1.50
KUNIGŲ KOVA UŽ DAUGPATYSTĘ, 204 psl. „ \$1.50

Gausite visas knygas, jei \$3.00 pasiųsite šiuo adresu:

Mr. T. KUČINSKAS, 740 West 34th St., Chicago 16, Illinois.

ISIGYKITE LSS LITERATŪROS FONDO

gražiai išleistas mūsų tautos atgimimą vaizduojančias knygas!

S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina \$5.50
K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina \$6.00
K. BIELINIO, PENKTIEJI METAI, 592 psl. — kaina \$6.00
Knygos kietai įrištos ir iliustruotos.

Isigykite jas įvairių progų dovanoms!

Jas gausite NAUJIENOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu:

K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor,
NEW YORK 11, NEW YORK

Termometrų skalės

Vienas Naujienų skaitytojas klausia, kuo skiriasi Celzijaus ir Farenheito termometrų skalės. Čia pateikiame atsakymą.

Celzijaus skalė sužymėta, vadovaujantis paprastais sumetimais: tirpstančio ledo arba sniego temperatūra (esant vienos atmosferos spaudimui) pažymėta 0°, o verdančio vandens 100°. Visas tarpas padalintas į 100 lygių tarpelių — laipsnių. Atitinkamos Farenheito temperatūros 32 ir 212 laipsnių, t. y. tas pats tarpas turi 180 tarpelių. Tuo būdu šimtą Celzijaus skalės tarpelių atitinka 180 Farenheito skalės tarpelių, t. y. bet koks temperatūrų skirtumas visada turi 1.8 karto daugiau Farenheito laipsnių, negu Celzijaus. Farenheito nulis yra trisdešimt dviem Farenheito laipsniais žemiau, negu Celzijaus nulis, t. y., kai Farenheito skalė rodo 0°, tai Celzijaus skalė rodo minus 17 7/9 laipsnio (t. y. 17 7/9 laipsnio šalčio). Kai Farenheito skalė rodo 40 laipsnių žemiau Farenheito nullo, tai Celzijaus skalė taip pat rodo 40° žemiau Celzijaus nullo. Tai vienintelė temperatūra, matuojama tuo pačiu vienos ir kitos skalės laipsnių skaičiumi, nors patys laipsniai — ne tie patys.

Bendrai, jei Farenheito skalė rodo t laipsnių (t — teigiamas, jei aukščiau, ir neigiamas, jei žemiau Farenheito nullo), tai perėjimas iš Farenheito skalės į Celzijaus skalę vyksta pagal formulę:

$$t_1 = (t - 32) \times 5/9,$$

kur t_1 — Celzijaus skalės parodymas.

Skaitytojas klausia, kiek rodo Celzijaus skalė, kai Farenheito skalė rodo 25 laipsnius žemiau Farenheito nullo. Pagal duotąją formulę:

$$t_1 = (-25 - 32) \times 5/9 = -31 \frac{2}{3},$$

t. y. 31 2/3 laipsnio šalčio pagal Celzijų.

Kas nemoka naudotis kad ir paprasčiausiomis formulėmis ir nežino, kas per daiktas neigiami skaičiai, tegu skaičiuoja šitaip:

1. Jei Farenheito skalė rodo daugiau, kaip 32 virš nullo (arba lygiai 32), tai reikia iš parodymo atimti 32, paimti liekanos pusę ir dar tos pačios liekanos vieną aštuonioliktąją dalį. Gausime Celzijaus parodymą.

Pvz., tegu Farenheito skalė rodo 68 laipsnius. Iš 68 atimame 32 ir gauname 36. Imame šio skaičiaus pusę — gauname 18. Viena aštuonioliktąji 36 dalis yra 2. Sudedame 18 ir 2 ir gauname 20. Tada reiškia, kad Celzijaus skalė rodo 20 laipsnių virš nullo.

2. Kai Farenheito skalė rodo 32, tai, atėmę iš trisdešimt dviejų 32, gausime nulį, t. y. Celzijaus skalės parodymas bus nulis.

3. Kai Farenheito skalė rodo mažiau, kaip 32 virš nullo, tai jos parodymą atimame iš 32 ir elgiamės, kaip nurodyta

Pvz., tegu Farenheito skalė rodo 14. Iš 32 atimame 14, gauname 18. Imame aštuoniolikos pusę ir dar vieną aštuonioliktąją dalį, t. y. 9 ir 1. Sudėję, gauname 10. Tada reiškia, kad 14 laipsnių virš nullo pagal Farenheitą atitinka 10 laipsnių žemiau nullo pagal Celzijų.

4. Kai Farenheito skalė rodo temperatūrą žemiau Farenheito nullo, tai prie jos parodymo pridėdame 32 ir elgiamės, kaip nurodyta 1.

Pvz., tegu Farenheito skalė rodo 22 laipsnius žemiau Farenheito nullo. Prie 22 pridėdame 32 ir gauname 54. Penkiasdešimt keturių pusę ir viena aštuonioliktąji sudaro 30 (būtent, 27 + 3), t. y. Celzijaus skalės atitinkamas parodymas bus 30 laipsnių žemiau Celzijaus nullo.

Čia atkreipiame dėmesį į tai, kad atveju 1 gauname visada Celzijaus skalės parodymus virš Celzijaus nullo, o atvejais 3 ir 4 — žemiau nullo.

Norint (be formulių) pereiti nuo Celzijaus skalės parodymų į Farenheito skalės parodymus, elgiamasi šitaip:

1. Jei Celzijaus skalės parodymas virš Celzijaus nullo, tai Celzijaus laipsnių skaičių dauginame iš 9/5 (t. y. dauginame iš 9 ir dalijame iš 5) ir pridėdame 32; gauname Farenheito skalės parodymą virš Farenheito nullo.

Pvz., tegu Celzijaus skalė rodo 20 laipsnių virš nullo. Padauginę 20 iš 9/5, gauname 36. Prie 36 pridėdame 32 ir gauname 68. Tiek rodys Farenheito skalė virš Farenheito nullo.

2. Jei Celzijaus skalė rodo lygiai 0, tai Farenheito skalė rodo 32 virš Farenheito nullo.

3. Įsidėmėkime: Jei Celzijaus skalė rodo 17 7/9 laipsnio (apie tai jau minėta šio straipsnio pradžioje) žemiau Celzijaus nullo, tai Farenheito skalė rodo lygiai nulį.

Tad: jei Celzijaus skalė rodo mažiau, kaip 17 7/9 laipsnio žemiau Celzijaus nullo, tai laipsnių skaičių dauginame iš 9/5 ir atimame iš 32. Gauname Farenheito skalės parodymą virš Farenheito nullo.

Pvz., tegu Celzijaus skalė rodo 10 laipsnių žemiau nullo. Padauginę 10 iš 9/5, gauname 18. Iš 32 atėmę 18, gauname 14. Tad Farenheito skalė rodo 14 laipsnių virš Farenheito nullo.

4. Jei Celzijaus skalė rodo daugiau, kaip 17 7/9 laipsnio žemiau Celzijaus nullo, tai laipsnių skaičių dauginame iš 9/5 ir atimame 32. Gauname

Nauja mostis ir vaistai atnaujina viltį kenčiantiems nuo

Arthritis - Rheumatism

Si nauja kombinacija, AMERPOL skubiai palengvina sanarių uždegimo sukeltą skausmą, paraudimą ir sumažina skaudančių raiščių sutinimą, kurį sukelia artritis ir reumatizmas.

Mostis, 98c. Tabletės \$3.50 pas jūsų vaistininką.

Farenheito skalės parodymą žemiau Farenheito nullo.

Pvz., tegu Celzijaus skalė rodo 25 laipsnius žemiau Celzijaus nullo. Padauginę 25 iš 9/5, gauname 45; iš 45 atėmę 32, gauname 13. Tai tiek rodys Farenheito skalė žemiau Farenheito nullo.

Bendros pastabos

Visos šios makalynės priežastis nors visai aiški, bet nepateisinama. Galinga pramonės ir technikos šalis — JAV — kažkodėl iki šiol šventai laikosi archaizmų: Farenheito skalės, colių (inčų), mylių, pėdų. Maža to: man asmeniškai teko ginčytis su amerikiečiais, atkakliai gynusiais savo matų sistemos pranašumą. Mano laimei ginče dalyvavo vienas čia gimęs lietuvis, baigęs technologijos institutą. Kai jis karštai ėmė remti mano nuomonę dėl metrinės sistemos pranašumo, tai "high-schoolininkai" nutilo, nedrįsdami prieštarauti savo "tautiečio" autoritetingam teigimui.

Vis dėlto viso žemės rutulio gyvenimas neapsiriboja vien tik šio žemyno gyvenimu, ir metrinė sistema pamažu, bet nesustabdomai, veržiasi visur: universitetų laboratorijos, ligoninės, įvairios tyrimų įstaigos jau labai dažnai (o, gal, net visada) naudojami metrine matų sistema ir Celzijaus skale.

L. U.

LSS LITERATŪROS FONDO LEIDINIAI SUOMIŲ SPAUDOJE

Dienraštis SUOMEN SOSIALDEMOKRAATTI, Helsinki, Suomijos Soc. Dem. partijos vyr. organas, šių metų sausio 20 d. paskyrė ilgesnį straipsnį Lit. Fondo leidiniams "Dienojant" ir "Penktieji Metai" drauge paminėdamas jų autorių K. Bielinį, knygnešį ir 1905 m. revoliucijos laikus Lietuvoje. Ta proga laikraštis įsidėjo 1927 metų Lietuvos laikraštinių ekskursijos Suomijon fotonuotrauką, kurioje minėtų knygų autorius dalyvavo.

NOW! **4 1/4%** PER ANNUM ON ALL ACCOUNTS

4 1/2% EARNING ON PREPAID SAVINGS

Effective Jan. 1, 1960

FREE ALUMINUMWARE WITH \$500.00 OR MORE

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASS'N.
1447 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Tel. Bishop 2-1397
HOURS: MONDAY 9 to 5
TUESDAY, THURSDAY, FRIDAY 9 to 5
SATURDAY 9 to 1
WEDNESDAY CLOSED

- Paruošia paprastas ir sudėtingas (nuosavybių savininkų, biznierių) mokesčių blankas.
- Atlieka knygvedybą.
- Sutvarko užsilikusias knygas.

PRANAS SALEMONAVIČIUS

504 West 33rd Street (netoli Normal Avenue)
Susitarimui tel.: Victory 2-3486

Atdara kasdien nuo 9 ryto iki 9 val. vakaro, įskaitant šeštadienius ir sekmadienius.

25 METŲ PATYRIMAS

ZEMOS KAINOS

PASIKLAUSKITE SAVES

SEKAMŲ KLAUSIMŲ

Apie Firmą, į kurią Kreipsitės, Pirm Negu Siųsite

dovanų paketą į U. S. S. R.

1. Ar firma patikima?
2. Ar įrodžius tai?
3. Ar atsargiai ir tvarkingai atlieka pakavimą, išsiuntimą ir priruošimą dokumentų?
4. Ar naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ši firma biznyje daugiau 25 metų?
6. Ar yra oficialiai autorizuota firma?

Atsakymas yra TAIP į visus viršminėtus klausimus, jeigu jūs siųsite savo dovanų pakus per bile sekantį skyrių, priklausantį

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St.
PHILADELPHIA 6, PA.
Walnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N.Y.
LYceum 5-0900

263 Market St.
NEWARK 2, N. J.
MArket 3-1968

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, ILL.
FRontier 6-6399

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, MICH.
TASHmoo 5-7560

390 W. Broadway
S. BOSTON 27, MASS.
ANdrew 8-8764

1313 Addison Road
Cor. Superior & 71 St.
CLEVELAND 3, OHIO
UTah 1-0807

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N.Y.
BAker 5-5923

346 Third Ave.
PITTSBURGH 22, PA.
GRant 1-3712

851 Hollins St., Baltimore 1, MD., Tel.: Mulberry 5-5787
Greitai Savo Pakus Mums, PRISIŪSKITE,
O Mes Greitai ISSIŪSIME!

Sovietų kolonizacijos padariniai

Jau carinės Rusijos metais buvo stropiai kolonizuojamas Sibiras. Siuntė ten kriminalinius ir politinius nusikaltėlius laisvam ar sūvaržytam išėrimui. Ir anuomet nebuvo pamirštas Kazachstanas. Dėl nepalankaus Sibiro klimato, dėl neįprastų gyvenimo sąlygų ištremtųjų kaulais yra nuklotas visas Sibiras.

Komunistinė Rusijos imperijos vyriausybė tęsia darbą dar su didesniu pasiryžimu Sibirą kolonizuoti. Maskvinių komunistų sugalvotas šėtoniškas kolonizacijos darbas nerusų tautų suvirškinimas. Visos Sovietų Rusijos imperijos vergiamos tautos turi Sibiro kolonizacijai atiduoti kasmetinę duoklę beveik lygią tų tautų priaugliui. Sibiro kolonizacijos tikslams siunčiamas atrenka komсомо vadovybė. Ne centrinė komсомolo vadovybė, bet pavergtųjų tautų komсомolo vadovybės. Tos kasmetinės atrankos daromos menamai iš savanorių, pareikusių norą ten keltis ir keltis visam gyvenimui ir dalis jų atrenkama iš komсомolo narių tarpo. Reikia manyti tokių, kurie neparodo reikiamo stropumo ir budrumo savo draugus išdavinti.

Kazachstanan ir į kitas panašias vėtas siunčiami jaunuoliai ir laikiniems darbams. Deja, tuos laikinius darbus atlikę nevisi turi teisę grįžti atgal. Kiti jų paliekami ten visam.

Iš įvairių tautų atrinktieji kolonizacijai, pasiūsti į vietas neapgyvendami vienoje vietoje, bet išsklaidomi, kad tautiniai labiau nesusiprastų, nesu-siburtų. Jie apgyvendinami tarp įvairių kitų tautų ir jų su kitais susizinojimas pasilieka vienintelė rusų kalba. Tuo būdu rusinimas eina ne vien tik jų pačių tarpe, bet jie rusina ir vietas Sibiro gyventojus, nes ir šie su jais gali susiprasti tik per rusų kalbą.

Sibiro kolonizacijai atrinktieji paliekami be savos spaudos, savo mokyklos, savo radijo.

Ana, Vilniaus radijas kasdien pusvalandį per Maskvą skiria užsienyje gyvenantiems lietuviams, bet iki šiol Lietuvos radijas nepasirūpino Sibiran ištremtais savo krašto gyventojais, tais rusų kolonizacijos pionieriais. Nevalia rūpintis.

Vilniaus radijas lietuvių ir rusų kalba skiria specialius pranešimus žvejotojams Baltijos jūroj ir Atlanto vandenyse. Bet kas "savanoriškai" apgyvendinamas Sibire, tokie lyg tautai iš gyvųjų tarpo nubraukiami. Net retai kada nors pasirodo koks rašinėlis iš tų tarpo, kas Sibire Rusijos imperiją stiprina. Cenzūra neleidžia.

Rusiškojo imperializmo tikslams, karo atveju, Sibiras norima padaryti visai ūkiškai nepriklausomu nuo Europinės Rusijos.

Yra teigiama, kad geriausiu rusų generolu esąs pasitraukimas į Rusijos gilumas — link Uralo, Volgos. Tokiu gudriu generolu buvo Kutuzovas. Napoleono armiją tik tada jis įveikė, kai ši Rusijos gilumoje pajuto didžiulį šaltį, alkį ir, atitrūkusį toli nuo savo žemės, negalėjo susilaukti reikiamos pagalbos. Maskvieniai komunistai — rusiškieji imperialistai Kutuzovo vardu ir medalį nukalė. Juo apdovanojami tie Rusijos kariai, kurie laiku sugeba iš pavojingų mūšio vietų pasitraukti.

O kas ten žino, nors kalbama daug apie taiką. Apie ją dažniausiai kalbama tada, kai visų stropiai karui ruošiamasi. Rusijos imperijos kariuomenės vadovybė nėra ir dabar tikra ar nereikės karo atveju ir vėl trauktis toli į užnugarį. Tada savarankus ir pajėgus Sibiro ūkis praverstų.

O štai ką sako Sovietų Rusijos gyventojų surašinėjimo skaičiai, kurie gyvai byloja, kokių stropumų vyksta Sibiro kolonizacija.

Palyginus su 1939 m., 1959 m. už Uralo, Sibire gyventojų prieauglis šiaip padidėjo: Vakarų Sibiro — 24%, Rytų Sibiro — 34%, Tolumųjų Rytų — 70%, Vidurinės Azijos ir Kazachstano — 38%, Uralo srities — 32%.

Čia pat prisiminkime, kad Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Ukrainoje, Belorusijoje gyventojų skaičius per tuos metus žymiai sumažėjo. Lietuva yra netekusi gero trečdalis savo gyventojų, savo žemėje gimusių ir augusių. Gi Tilžės-Karaliaučiaus sritis prarado beveik visus ten gyvenusius.

Toji statistika skelbia, kad per tą 20 metų visos Rusijos sąjungos gyventojų skaičius padidėjęs 9,5%. Mirimų dabar menamai esą vos 7,5%.

Jei būtų paskelbtas Sovietų Rusijos gyventojų amžiaus vidurkis, tai paryškėtų ar tikrai dabar jau toks mažas Rusijos imperijos gyventojų mirtingumas.

Štai JAV dar netaip seniai visos gyvybės draudimo bendrovės savo apskaičiavimus darė išeinant iš JAV gyventojų 68 metų vidurkio amžiaus, o dabar jau remiasi 70 metų amžiaus vidurkiu. Turėkime galvoje, kad gyvybės draudimo bendrovės žmogaus amžiaus vidurkį išveda labai atsargiai, nes tuo vidurkiu remiami tų bendrovių komerciniai apskaičiavimai ir išskaičiavimai.

Komunistų vedamos Rusijos žmogaus amžiaus vidurkis nėra viešai skelbiamas, bent iki šiol to neteko pastebėti. O ar toksai amžiaus vidurkis iš viso sudaromas, taip pat nėra žinoma.

Taigi, aukščiau sakyti kai kurių sričių gyventojų prieauglio skaičiai įtikinčiai įrodo, kokių pašėlusiu tempu varomas rusifikacijos darbas.

J. Vlks.

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro.
Sėštadieniais nuo 10 ligi 1 val.
Trec. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WAilbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais
Treciad. ir sekmad. ofisas uždarytas
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel.: PROspect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2374
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Keturv. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9. Antrd. nuo 1-5. Treciad. ir Sėštadienį tikrai susitarus

PR 6-1795, rez.: TREmont 9-5890

DR. JONAS G. BYLA

nervų-smegenų ligos, chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos tik pagal susitarimą.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro
Sėštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų.
Treciadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų
kasdien. Sėštadieniais 1-4 val. p. p.
Treciadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietų ir 6-8 vakaro.
Treciad. ir sėštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. tel.: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą
išskyrus treciadienius ir sėštadienius
2422 W. MARQUETTE ROAD

Telef.: Ofiso ir būro OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Treciadieniais uždaryta.
Sėštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia žaukite KEdzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4145 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3:00
Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrd., ketv nuo 6-9. Treciadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrd. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Sėštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietų.
Treciadieniais uždaryta.

Dr. Juozas PAUKSTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4063 ARCHER AVENUE
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 popiet 7-9 p. m. Sėštadieniais 10-12.
Treciadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — Namų BE 3-7786

DR. M. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Valandos tik susitarus.
PROspect 6-1930

Telef. ofiso: CLiffside 4-2896

Rezidencijos: WAilbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampus 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų
Sėštadieniais 2-6 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrd., treciad. ir penktad. 6-9 v. v., sėštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GIBson 8-6195
Priėmimo val.: Pirm., Antr., Ketv. ir Penkt. 2-4 val. ir 6-8 val.
Treciadieniais ir sėštadieniais nepriima ligonių.

C. Z. VEZELIS

DANTŲ GYDYTOJAS

4645 SO. ASHLAND AVE. YA 7-2246
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Treciadieniais uždaryta.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250

DR. V. VILEIKIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampus Halsted ir 31os gatvės)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Sėštad. 1-4 val. po pietų.
Treciad. ir sekmadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Sėštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (treciad. uždaryta), sėštad. 10 ryto iki 2 p. p.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įdeda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja 39 metus.
Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8
Trec. uždaryta. Penkt. ir sėšt. 10-3 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM
Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto
Sėštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARŪSKOS: pirmad. 7 val. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

Pasveikink savo draugus

per "Naujienas".

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, MARCH 5 1960

Keistos prof. Greimo nuotaikos

A. J. Greimas "Literatūros Lankų" 8-tame numeryje šitaip rašo apie Lenkijon nuvažiavusį vilnielį lietuvių Juozą Kėkštą:

"Juozas Kėkštas atliko didelį pasitarimą mums, bent dalimi gražindamas lietuvių kalbai Czeslową Miloszą. Ne vien dėl to, kad mums ir jam tie patys miškai sapnuojasi, kad mums ir jam vienodai skauda. Bet dėl to, kad tremtyje pasiutiskai tvanku ir tamsu".

Savo rašinio gale Turkijoje dėstantis profesorius dar pridėjo tokį priedą:

"Poezijos mėgėjų dėmesiui: Kėkšto pristatytas Cz. Miloszą man patiko. Pasitikrinus pas patikimus lenkiškai skaitančius draugus, atsakymas griežtas: Miloszą tikras poetas. Ir J. Kėkštas savo darbą atliko gerai."

Kada Argentinoje gyvėnuiam ir "Literatūros Lankus" redagavusiam Juozui Kėkštui tamsa nušvito, tai jis nuvažiavo į komunisto Gomulkos valdomą Lenkiją. Ten jam, ko gero, ne tiklatai netvanku, bet visur . . . raudonom rožėm kvėpia. Tai neurotikas reikalas. Bet grįžkime prie profesoriaus Greimo. Geriausia tai padaryti per tremtyje susidariusią rašytojų ir tariamų rašytojų draugiją.

Ben Babrauskas, ketveris metus nuo platesnės visuomenės slėpęs savo bičiulių profesionalinius nesąžiningus darbelius, praėitų metų gruodžio 12 dienos DRAUGE apie Greimo minimą Kėkšto Milašų štai ką rašo:

"Prieš ketveris metus, kai L. Lankai išleido pirmąją savo knygą, lietuvių Česlovo Milašiaus poezijos vertimą į lietuvių kalbą, — man čekagiškių rašytojų susirinkime teko tą J. Kėkšto vertimą pakritikuoti. Pasidėjęs ant stalo originalus ir vertimą, įrodžiau, kad vertimas skandalingas. Jau nekalbant apie netikslių verčiamejų dalykų parinkimą, buvo nurodyti tiesiog klasiški originalų sužalojimai . . ."

Ben Babrauską pažįstame kaip didelį fantaziorą. Kai pradeda kalbėti, tai kaip tas

senas dentistas, kalbos negali baigti. Bet Babrauskas ne melagis. Apie Kėkšto vertimą niekuo jis neprasimanė. Rašytojų susirinkime netikslius Kėkšto vertimus vilko aikštėn, ir kaip lydekas, klojo rašytojams prieš akis. Kai kurie jų pats tikrino originalą ir Literatūros Lankų išleistą knygą.

Būtų buvę gera, kad Ben Babrauskas tada platesnei visuomenei būtų paskelbęs savo radinius, bet jis tylėjo. Gal nenorėjo pakenkti savo bičiuliams. Gal jis norėjo, kad leidėjai išrinktų bent dalį netikusio knygon sudėtų pinigų. Juk kolegos, tas pačias gimnazijas ir universitetus lankė. Prabilsis viešai apie vieną netikusį rašytoją, skaitantieji pamans, kad ir kiti yra panašūs.

Jeigu Babrausko viešumon iškelti netikslumai yra tikri, tai kur tada stovi literatūros ir įvairių kitokių dalykų specialistas, prof. dr. Greimas? Kad Kėkšto sužaloti originalai jam patiko, tai jo skonio dalykas. Bet kyla naujas klausimas: kas yra tie lenkiškai skaitantieji prof. Greimo asistentai? Kėkštas sužalojo Milašiaus mintis, ritmiką ir nuotaikas, o Greimas, besivaduodamas specialistų nuomonėmis, tvirtina, kad darbas atliktas gerai.

Turkams tokius dalykus prof. Greimas galėtų pasakoti, jie lietuviškai nemoka. Bet Lietuvos aukštasis mokyklas baigusiems išminčiams skirtame žurnale šitokių dalykų Greimui nederėtų skelbti. Jis turi turėti galvoje, kad, be jo asistentų, lenkiškai skaito ir Ben Babrauskas, gabios jo žmonos poetės padedamas, ir, kai jam yra išrokavimas, paskelbia tariamų rašytojų nesąžiningus darbelius.

Bet svarbiausias klausimas: kodėl dr. Greimui tvanku ir tamsu? Ar todėl, kad tremtin pateko tokie rašytojai, kaip L. Lankų redaktorius J. Kėkštas? Ar todėl, kad literatūros specialistai leidžia sužalotą ir suklastotą Milašų? Ar todėl, kad rašytojų draugijos pirmininkas proteguoja tokius nevykusius inteligentus?

Bet gal Greimui tvanku vakarų pasaulyje? Čia vis tiek anksčiau ar vėliau suklastojimai ir intelektualinė mizerija išeina aikštėn, tuo tarpu Kėkšto pasirinkti Rytai viską klautoja, bet niekas ten neturi teisės kelti klautojimų aikštėn.

Kazys Laurušonis

SIUNČIAME Į LIETUVĄ

Akordeonus, siuvas, mašinas, vaistus, maistą, medžiagas ir Jūsų atneštus siuntinius. Didelis pasirinkimas prekių žemiausiomis kainomis. Pvz., 100% vilnos medžiaga paltui 3 jarda ar siutui 3½ jardo, rayon 2 suknelėms 8 jarda, vyriškas ar moteriškas vilnonis megztinis ir 5 rayon skarelės — \$49.99. Užsakiusiems dvigubą kiekį už \$99.98 pridėsime "Universal" deimantinių rektuką ir "Solingen" plaukams kirpti mašinėlę.

PATRIA GIFT PARCEL CO.
3741 W. 26th St., Chicago 23, Ill.
CRawford 7-2126

Būna ir šitaip . . .

Svečianėcios aplinkybės

Vienas vyras iš Canterbury (Anglijoje) seniai jau piktinosi televizijos programomis. Vieną gražų vakarą jo kantrybė išseko ir jis, griebęs kūjį, galvatrukėiais nubėgo į krautuvę, kurioje buvo nusipirkęs televizijos aparatą. Iki atskubėjo policija įsiutęs televizijos aparato savininkas spėjo sudaužyti beveik visus krautuvėje stovėjusius aparatus. Teisėjas pripažino, kad viskas vyko "svečianėcios aplinkybėmis", nes nusikaltėlio "susierzinimas buvo visiškai suprantamas."

Sena meilė

Sunja valsčiuje (Jugoslavijoje) vietinis batsiuovys vedė dvyliką kartą. Jo dvyliktoji žmona buvo kartu taip pat ir jo pirmoji žmona.

Virtuozas

Vienas kišenvagis iš Damasko, kuris tarp kita ko sugebėjo nuimti nuo riešo vokiečių konsulai rankinį laikrodį, buvo pagaliau pagautas, ir policininkų lydimas turėjo parodyti nusikaltimų vietas. Po apžiūrėjimo policininkai rado savo kišenėse daugybę cigarečių, kurių suimtas spėjo prisivogti iš praėitųjų ir įkišti valdininkams į kišenes vedžiojimo po nusikaltimų vietas metu.

Prastos smegenys

Brown universiteto (JAV) profesoriai ir studentai paskyrė elektroninėms smegenims sudaryti valgi, kuriame būtų visų žmogaus organizmui būtinai reikalingų sudėtinųjų dalių: baltymų, vitaminų, mineralų ir t. t. Kai valgis buvo pagamintas, tai profesoriai ir studentai prisivertė jo paragauti, bet laboratorijos katinas tik pauostė, suprunksė ir pabėgo, užrietas uodegą. Jis pasirodė pats išmintingiausias esąs, nes visi profesoriai ir studentai susirgo viduriais.

Skubi mirtis

Anglų karalienės gydytojas Dr. Daniel Davis neseniai paskelbė 6 tezes, kurių laikantis galima skubiai nukelti į dausas pas Abraomą. 1. Dirbk vakarais ir šventadieniais; 2. Neškis darbo iš įstai-

gos dar į namus; 3. Važiok į svečius net ir tada, kai esi nuvargęs iki apalpimo; 4. Jei turi darbo, tai atidėk pusryčius, pietus arba vakarieni; 5. Atlik pagal galimybę pats visus darbus; 6. Jei kokiais nors reikalais tenka toli važiuoti, tai keliauk naktį.

Savižudys

Skotas McNepp galvatrukėiais įbėga į vaistingą ir prašo nuodų už dešimt centų. "Deja," — sako vaistininkas, — "mes negalime parduoti mažiau, kaip už dvidešimt centų." "Hm," — sako McNepp, — "mat, kaip čia viskas kvailiai susidėstė. Na, šitokiu atveju teks man likti gyvam."

Apsigynimo priemonė

Jonathan eina į kiną. Ties juo sėdi ponias nenuėmus aukštos skrybėlės. Jonathan nieko nemato. Pasiėmęs drašos jis prašo ponios nusiimti skrybėlę. Ponias mietai sutinka. Kurį laiką stebėjęs įvykius ekrane Jonathan vėl tyliai kreipiasi į poniją: "Miela ponias, gal tamsta galėtumė padaryti man dar vieną malonumą ir vėl užsidėti skrybėlę!"

Sidabrinės vestuvės

Sidabrinė vestuvių diena McCormick rengiasi išeiti į įstaigą, kaip kad kiekvieną kitą dieną. Žmona pastoja jam keilų ir pasipiktinusi sako: "Ar atsimeni, kokia šiandien diena? Turėtumė tinkamai atšvesti!" "Aš taip pat galvoju, kad reikia atšvesti," — atsako McCormick. — "Kaip manai, ar nebūtų gera, jei mudu šitokį jubiliejų pagerbtume penkiomis visiško susikaupimo ir tylos minutėmis?"

Optimistas

"Tėte, kas yra optimistas?" "Optimistas, sūneli, tai žmogus, kuriam įkyrėjo radijo programa ir kuris, užsukęs radijo aparatą, įjungia televiziją, tikėdamasis pamatyti ką nors verta dėmesio."

Surinko L. U.

— Gavęs pakėlimą nė vienas žmogus nebėra tas pats.

William Aubery

— Niekas negali nuo savo laiko pabėgti.

Albert Schweitzer

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar ilaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimai ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: Central 6-5208

Generalial Agentai Šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

ŠŪVIS LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJAI

Beveik tuo pačiu laiku "Vienybėje" ir "Dirvoje" buvo paleisti, taip sakant, šūviai į Lietuvos Enciklopedijos XIX tomą. "Vienybėje" Nr. 6 (vasario 5 d.) įdėtas straipsnis antrašte "Liūdnas reikalas", kuriame taip pasakoma:

"Škaitau Lietuvos Enciklopediją (devynioliktą tomą) ir stebiuosi: svetimųjų asmenvardžius ir vietovardžius mes rašome lygiai taip, kaip dabar juos rašo tarybinė Lietuvos spauda. Vadinasi, bėgdami nuo komunistų, mes ne nepajutome, kaip šiuo atveju pradėjome bėgti paskui juos."

Ir toliau dar taip nusako:

"Bet kad mes, nevertodami kerėplų, turėtume rašyti kaip maskoliai, tai jau — atsiprašau — patys esame kerėplos ir dar labai nenuosakūs. Pavyzdžiui, Lietuvos Enciklopedijoje rašome: Naujorkas, Kirtlandas, Misurė, Utaka, bet čia pat — Los Angeles, Salt Lake City, Smith ir t. t."

Vis dėlto tokiais atvejais reiktų rimčiau pagalvoti. Jei koks skaitytojas, radęs kokiam nors rašte svetimus asmenvardžius ar vietovardžius pažymėtų lygiai taip, kaip tie vardai yra rašomi tų svetimųjų, ir ims tuos vardus tarti pagal savo kalbos rašyseną, tada irgi bus tų asmenvardžių ar vietovardžių žalojimas, nes jie bus jo ištariami visai kitaip. Žinoma, jei skaitytojas moka tas svetimas kalbas, kuriomis yra nurodomi tie asmenvardžiai ar vietovardžiai, tad jis tardamas tų pavadinimų ar vardu nesužalos. Bet kas tų kitų kalbų nemoka, tad dažniausiai tuos asmenvardžius ar vietovardžius ištaria pagal savo kalbos gramatikos taisykles. Tokiais atvejais, ypač enciklopedijoje, aprašant kitų kraštų asmenvardžius ar vietovardžius, tenka nurodyti jų ištirimą nors vienoj vietoj, kitaip sakant — aprašymo pradžioj, o paskui toliau aprašinėjant ir kartojant tą patį vardą užtenka rašyti taip, kaip jis tariamas, o ne taip kaip tų svetimųjų rašomas. Jei, pavyzdžiui, vietoj New York rašoma Naujorkas, tad čia jokio kerėpliškumo ar kerėbliškumo nėra. Antra vertus, yra tokių vietovardžių, kuriuos lietuviai visą laiką yra vadinę ir tebevadina visai kitaip, pav.: prancūzų miestą "Paris" vadina "Paryžius" ir t. t. ir t. t.

Žinoma, enciklopedijoje aprašant Paryžių turi būti nurodoma, kaip jį rašo ir taria prancūzai. Bendrai sakant, Lietuvos Enciklopedija prisilaiko panašių taisyklių kaip ir visos kitos kitataučių enciklopedijos ir svetimus vietovardžius ar asmenvardžius vienur kitur pažymi, kaip visa tatau ištariama. Todėl šituo atžvilgiu, jei ir pasitaiko kur nors nežymi klaidelė, negalima reikš-

ti jokių priekaištų Lietuvos Enciklopedijai, bet reikia džiaugtis, kad toji mūsų enciklopedija bus ligi galo išleista.

Trumpai tariant apie dabartinius rusus, reikia vis dėlto pasakyti, kad jie šiais laikais įvairius svetimųjų kraštų vietovardžius rašo savo raidėmis taip, kaip tų svetimųjų kraštų ištariama. Pav., seniau rusai Kauną vadino "Kovno", Vilnių — "Vilno", o dabar jau rašo "Kaunas", "Vilnius" ir t. t., tik, žinoma, rusiškoms raidėmis, nes jie turi savąjį raidyną.

Dabar tenka pasakyti apie kitą šūvį Lietuvos Enciklopedijai. "Dirvos" Nr. 16 (vasario 8 d.) pasirašęs inicialais J. V. taip nusako:

"Mano supratimu, kiekvienas padorus lietuvis — Lietuvos Enciklopedijos užsisakytas — be jokio gailėsčio turi išplėsti du lapus iš 19 tomo. O tie lapai — 81-82 ir 171-172, kur tokie niekšeliai, kaip Mizara ir Molotovas, mums pristatomi kaip nekalti avinėliai."

Tokios rūšies pasakymas, savaime aišku, privertė mane

pasiziūrėti į XIX tomo tuos puslapius. Apie Mizarą ten pasakyta, kad jis yra Amerikos lietuvių komunistų veikėjas, atvykęs į JAV 1913 metais. Visos kitos apie jį žinios, trumpai suglaustos, paryškintos objektyviai. O apie Molotovą, aprašant jo veiklą, yra dar enciklopedijoje taip pasakyta:

"Molotovas drauge su Staliniu vykdė svetimųjų kraštų grobimus, tautų naikinimą ir visokeriopą spaudimą krašte. Jis yra nuogiausio machevizmo atstovas užsienio politikoje."

Jau tas tik vienas pasakymas, kad jis yra machevizmo atstovas, daug ką nurodo. Machevizmu (arba Makevizizmu) vadinama tokia politinė veikla, kurioje siekiama visokiomis klastomis, apgaulėmis ir prievartomis sudaryti savo valdžią. Paprastai pradėdami savo veiklą machevizistai pasireiškia kai kurių nesvarbių dalykų nušalinimu arba nuplėšimu, o vėliau visa tai išsiplėčia į žmonių skaudžiai pajaučiamus veiksmus, kaip pav. nepatinkamų žmonių nušalinimą į kitas vietas arba jų ištremimą. Taigi, kai iš pradžių būna išplėšiami iš tautos kamieno tik vienas kitas individas, nieku nenusikaltęs,

tad tokie dalykai mažai būna pastebimi, bet kai imama masėmis tremti žmonės arba kitokiu būdu jie smaugti, tada jau susidaro tikras aliarmas.

O "Dirvoje" pasirašiusiam inicialais J. V. (iš Brooklyno) atrodo, kad Molotovas mūsų enciklopedijoje pristatomas kaip "nekaltas avinėlis." Jei jis siūlo machevizistinės elgsenos būdą — "išplėsk du lapus," tad kam iškyla neiškus klausimas, ar tasai J. V. nesąs koks slaptas komunistų garbintojas, nes, kaip teko anksčiau nugirsti, kai kuriems mūsų komunistams labai nepatiko, kad Lietuvos Enciklopedijoje yra pasakyta, jog Molotovas su Staliniu vykdė svetimųjų kraštų grobimus.

A. Kelmutis

Yra gėda nemokėti savo kalbos ir nepažinti savos literatūros! Norėdami daugiau susipažinti su senąja mūsų literatūra, neatidėliodami įsigykite prof. Vaclovo Biržiškos "Senųjų Lietuviškų Knygų Istoriją" (knygos kaina: kietais viršeliais \$3.00, minkštais \$2.00.

Užsakymus adresuokite: NAUJIENOS.

1739 S. Halsted Street
Chicago 8, Ill.

You owe a monthly installment -to yourself

You probably pay one or more monthly installments to other people, so why not pay one to yourself? After all, you're the person who earns the money.

One of the easiest ways in the world to make this monthly payment to yourself is the Payroll Savings Plan for buying U.S. Savings Bonds. To start, you merely tell your employer how much to deduct each payday for Bonds. You'll pay yourself, automatically, and you'll never forget to make this installment. You won't miss it, either, because only 63¢ a day adds up to an \$18.75 Bond a month. Keep saving this way and in 40 months you'll own Bonds worth \$1000 at maturity.

You earn the interest on these payments to yourself, too. U.S. Savings Bonds now pay 3 3/4% when held to maturity. They now mature fourteen months faster than before—in 7 years, 9 months.

Pay yourself first. Start buying Bonds through the Payroll Savings Plan today.

MORE ADVANTAGES TO THINK ABOUT

You can get your money, with interest, any time you want it. Bonds are a ready reserve that you can cash any time at any bank. But it pays to keep them.

Your money is guaranteed by the U.S. Government. Bonds are an absolutely riskless investment. The Government promises you that the cash value of your Bonds will not drop—it can only grow.

Your money can't be lost or stolen. The Treasury will replace your Bonds, free, if anything happens to them.

You save more than money. You help save the peace with every Bond you buy. Bond money goes for science, education, military strength—the weapons of peace. And the money you save helps keep our nation's economy strong.

Here's how you can reach your savings goal with U. S. Savings Bonds in just 7 years, 9 months.

If you want about	\$2,500	\$5,000	\$10,000
Each week save	\$5.45	\$10.85	\$21.70

Buy Them Where You Work or Bank

NOW every Savings Bond you own—old or new—earns 1/2% more than ever before.

You save more than money *WASH*
U.S. Savings Bonds

The U.S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, The Advertising Council and

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago 8, Illinois

MOKSLO ŽINIOS

Nauja elektroencefalografija

Yale universiteto mokslininkas Dr. Jose M. R. Delgado padarė pranešimą apie savo daromus labai įdomius bandymus su smegenimis. Bandymus daro su beždžionėmis, kurioms be skausmo į smegenis įleidžia plonytes vieluokes ir palieka joms ten sugyti. Paskui laido į įvairias smegenų vietas elektrinius stimulus. Pvz. viename zoologijos sode stimuliuojant vieno pikto beždžionių patino smegenis, šis pasidarė jaukus, nuolaidus, sugyvenamas ir prarado savo "bėsavimo" polinkius; bet kai tik nebestimulavo, tuoj vėl pasidarė piktas žiaurus beždžionių šeimos despotas. Pastimulavus kitą smegenų dalį, tas pats gyvulys staiga pasidarė žudikiškai žiaurus; dar kitoje smegenų vietoje surado kampeį, kurio stimulavimas gorilai tiek patiko, jog gavęs į rankas elektrinį stimuliantą pats su dideliu pomėgiu jį spaudė sau prie galvos.

Riebiems žmonėms įdomi bus žinia, kad stimuliuojant vieną mažą smegenų dalį pačioje apačioje (at the base) gyvulys pradėjo būti septynis kartus daugiau kaip kad normaliai jis galėtų norėti, o išpiovus tos smegenų vietos dalelę gyvulys pradėjo labai menkai bėsti. Jau tikima, kad ateis laikas, kuomet norintiems subiesoti žmonėms užteks išpiauoti dalį smegenų! Be to surasta smegenų vieta, kurią paerzinus gyvulys pasidaro nepaprastai meilus ir iškosi sau poros.

Jau daryti bandymai ir su žmonėmis, ypatingai ieškant kaip pagelbėti pamišėliams. Elektra stimuliuojant įvairias smegenų dalis žmogus tai juokiasi, tai verkia, tai svaigsta, tai vėl pradeda bijotis, džiaugtis, mylėti ir tt., o kai kurie žmonės paerzinti elektra pradeda aiškiai atsiminti užmirštus įvykius.

Operacijos prieš 50 metų

Dr. Marsh Robinson iš Santa Monica, Kalifornijoje, rašo Amerikos Medical Ass. žurnale, kaip neseniai pas jį atėjo 61 metų amžiaus moteris su savo žandikaulio nuotrauka, iš kurios buvo matyti, kad yra lūžęs jos kairysis žandikaulis. Bet lūžęs ne pats kaulas, o sidabro "lopas", kurį garsus Chicagos chirurgas John Murphy buvo tai moteriai įtaisęs, kol ši tebebuvo 10 metų amžiaus ir buvo įgavusi žandikaulio vėžį. Metalinis "lopas" ištvėrė 51 metus, ir tik dabar dantų gydytojas, betraukdamas dantį, jos žandikaulį perlaužė.

Lygiai prieš pusantro šimto metų (1809 m.) savo bute ant virtuvės stalo pasidėjęs išpiovė moteriai piktybinės voties suėstą ovarijų, kai lauke susirinkusi minia šūkavo, grasinama užmušti daktarą, jei pacientė mirytų. Daktaras ir pati

pacientė žinojo, kad operacija buvo vienintelis būdas jai išgelbėti. Tuomet jokios anestezijos dar nebuvo ir moteris turėjo 25 minutes kęsti operacijos sopulius. Po 5 dienų atėjęs aplankyti, daktaras rado savo pacientę bevaikščiojant ir kambarį bešluojant. Po operacijos ji dar gyveno 32 metus, iki 79 metų amžiaus.

Džiaugkis, kad esi bakterijų pilnas!

Mokslininkas, Dr. Murray Zimmerman iš pietinės Kalifornijos universiteto, aiškina, kad žmogus gali tik džiaugtis, būdamas bakterijų prikrautas! Žmogaus odos paviršiuje, kurios didumas yra devynios ketvirtainės pėdos, kai žmogus suaugęs, galima "priskaičiuoti" iki 10 trilijonų bakterijų... Laimei, didžiausioji tų bakterijų dauguma yra nekenksmingos. Tos bakterijos yra nuolatiniai odos gyventojai, lygiai panašiai kaip žmonės yra žemės paviršiaus gyventojai, ir tos bakterijos savo odos nuosavybės teises gina nemažiau atkakliai kaip žmogus gina savo ūkį, miesčionis savo sklypą ar valstybę savo teritoriją. Gina nuo priešų, nuo visokių kenksmingų bakterijų, kurios beregint odoje įsigalėtų, jei gerosios jų nesunaikintų.

Zinoma, žmogaus oda kūnui nėra nenugalima tvirtovė ir bakterijos nėra narsiausi karšiviai. Labai dažnai priešingos bakterijos nugali gynėjas ir ligų bakterijos užvaldo odą arba išgauna po oda. Vien žmogaus oda turi apie 2,000 įvairiausių rūšių ligų. Populiariausios yra paprasto šalčio (slogu) sukeliama lūpų žaizdelės, pūlikės, "apsokimai", vadinami herpes simplex. Pasak prof. Zimmermana, kuris pats yra dermatologijos (odos ligų) profesorius, 95 nuošimčių žmonių turi savo odoje tu herpes virusų. Tai yra vienas atspariausių virusų, prieš kurį joks organizmas neįstengia atsispirti.

Kaip gyvena žmonės Sibire

Laikraštis Sovietskaja Rosija aprašė vienos moters, Anna Tuxychev, pergyvenimus centrinės Azijos stepėse, kur ji išbuvo gyva ištisas tris savaites sniego užpustyta, be maisto ir vandens, prie 40 laipsnių žemiau nulio temperatūros...

Gruodžio mėnesio gale ji išėjusi iš savo Kalinino kaimo ir norėjusi pėsčiomis pasiekti už 6 mylių gyvenančią savo dukterį, bet sniego audrai užėjus pametė taką. Beklaidžiodama stepėse užėjo šiaudų krūvą, kurioje įsirausė ir apsvyniojo medvilnės antklode, kurią nešė savo dukrai dovanų. Kitą rytą ji patyrė, kad nebėra iš urvo išėjimo, nes visas šiaudų kūgis buvo apneštas mase ledo ir sniego. Anna išbuvo gyva tris savaites, neprarasdama sąmonės. Troškuli ji gaivino sniegu, o dieną nuo nakties atskyrė dėka šviesos vogulio, kuris dienos

Kitais žodžiais...

Ipolitais

Kitataučių teatro rateliai ir poetai gerai žino 1956 metais Berlyne mirusio, 58 metus sulaukusio Bertoldo Brechto vardą. Žino jį gal kai kurie ir mūsiškiai. Mums jis ypač įdomus įrodymu, kad tikro talento nei diktatūra, nei pats sau užnertas "socialistinis realizmas" pasmaugti nįstengia. Londono "Times" literatūros priedas recenzuoja dvi apie Brechtą šiuo metu pasirodžiusias knygas ir sako: "Tikrai nežinoma, ar Brechtas tapo komunistų partijos nariu, bet paskutiniaisiais gyvenimo metais visu griežtumu jis bandė gyvenimui ir menui derinti marksistines taisykles (taip, kaip jas komunistai supranta). Jis elgėsi kaip studentas, kuris mokslinį instrumentą sukinėja, tikėdamas, kad sukeliotinas uždavinį išspręs. Tiesa, savo raudonųjų viešpačių vis tiek nepatenkino, nes jo būdas neleido jam taisyklių laikytis".

Vargšas Brechtas! Pasaulio hūkle pasibaisėjęs (kaip Amerikoje "bitnikai"), iki širdies gelmių savo paties polinkiu į purvynes bristi nustebintas, nenumaldomo talento jaudinamas, jis, it skenduolis už virvės, pasigriebė komunistinės linijos, bet, matyt, ne visą savo vilgtį jį sudėjo, nes kuo stipriau jis jos norėjo laikytis, tuo stipriau jo talentas jį vertė savo pajėgomis plaukti. Veikale Herrnburger Brecht jau partijai imna gėdojo, bet, galima spėti, širdis pasipiktino ir jis mirė, palyginamai, jaunas.

Anglas Willet savo veikale apie jį sako: "Brechtui, be abejonės, buvo baisu prisipažinti, kad talento suvaldyti negali, ir todėl jo kūriniai publiką vis atbulai paveikia. Jis troško kurti liaudžiai, bet kuo 'suprantamiau' rašė, tuo kūriniai darėsi painesni ir tik intelektualams suprantami. Jis norėjo būti komunistinės revoliucijos pranašu, bet tos revoliucijos vadai jį apšaukė formalistu, ir sakė, kad jo itaka tvirkinti, pavojinga. Jis žiūrovuose norėjo sukelti kritišką protavimą, bet iššaukdavo tik jausmų alstras. Jis teatrą norėjo padaryti visuomenės sąjūdžių laboratorija, arba gyvu įrodymu, kad pasaulį ir žmogų galima perdirbti. To vieton jis publikai įdiegė dar stipresnę įsitikinimą, kad žmogaus prigimtis pagrindiniai nepakeičiama. Jo didvyriai atrodė niekšais, o niekšai didvyriais."

metu išiskverbavo pro jos kvėpavimo garų išnešią urvelį.

Tik 21 dienai suėjus, keturiolikos vyrų būrys, išvykęs senutės ieškoti, atkasė ją iš pusnyo. Jai nušalę kojų pirštai ir šiaip atsiradę kūne nušalimo žaizdų.

Jis norėjo visur aiškumo, bet viską tik poetine migla apklojo. Jis bėgo nuo grožio ir sukūrė grožį. Jo gyvenimas pūkūs įrodymas kūrybinio vyksmo dvišakumo. Jei jam būtų pavykę eiti norimų keliu, gal būtų pasilikęs eilinių, tuščių ir nuobodžių raudonos literatūros rašėiva. Bet jam pavyko (prieš jo norus) ir jis pasidarė vienu mūsų amžiaus labiausiai nesuprantamų, daugiausia diskutuojamų ir vienu svarbiausių rašytojų."

Kažin, ar kada nors mes galėsime panašiai vertinti bent vieną okupuotos Lietuvos rašytoją? Juk ir ten yra vyrų su talentais, JAV Kongreso Kūrygyne dirbęs poetas Jonas Aistis "Aidų" žurnale aną dieną rašė: "Jaunimo yra talentingo. Visa bėda, kad jie, sakyčiau, pjaunami ("socialistinio realizmo") kaip joniniai rugiai, neišplaukioję. Baltakis, Marcinkevičius, Saja, Rinkevičius (E. Mieželaitis) — visi turi neabejotiną talentą, bet partija verčia juos rašėivomis".

Karpu "užkerėjimas"

Niekas nepatikėtų, kad karpas galima nugydyti "kerėjimais", nors dar prieš gerą gėntkartę ir Lietuvoje toks gydymas buvo gana populiarus. Žemaičiai pvz. sakydavo, kad karpas nepakelia įžeidimo. Girdi, kai kartą žemaitis, karpų apaugusias rankas besiguosdamas parodęs kunigui, o tas spioves į atkištą rankas ir nusisukęs, tai žmogelis baisiai išsėdęs ir vos susilaikęs neiššaukęs dvasišką tvelę į dvikova. Po dienos ar kelių, žiūri, nagi nė vienos karpas nebėlikę. Naujausiai mokslininkai ištyrė, kad karpas yra ne kas kita, kaip virusų kolonijos! Ir jiems pavyko tas kolonijas išauginti ir perkelti iš vieno žmogaus kitam. O štai labai rimtas britų medicinos žurnalas *The Lancet* paskelbė kad karpas nugydomos hipnotizmu! Tikrai!

Daktarai Sinclair Gieben ir Derek Chalmers tatau įrodė įvairiais eksperimentais, iš kurių aprašomas toks: jiedu parinko 14 žmonių, kurie turėjo karpas abiejose savo kūno pusėse. Jie tiems 14 žmonių per hipnozė įteigė, kad karpas vienoje kūno pusėje pranyks, o antroje pasiliks. Devyniems iš 14 tikrai taip ir atsitiko, karpas išnyko toje pusėje, kurioje buvo sakęta kad išnyks, o paliko kitoje pusėje. Penkiems visos karpas pasiliko. Tie penki nepasidavė "giliai" užmigdomi.

Siems mokslininkams svarbu ne karpas, bet tas faktas, kad jei karpas yra virusų kolonijos ir jos gali išnykti hipnozės įteigimu, tai kaip su kitomis ligomis, kurias virusai sukelia? ...

NAUJIENOS RIEKVIENIO DARBO ŽEMOGAUS

11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 5 1960

SEKMADIENI,

1960 M. KOVO 27 D.

Lietuvių Auditorijos

didžiojoje salėje įvyks

**NAUJIENU
BANKETAS**

PUIKI MENINĖ PROGRAMA

SKANI IR SOTI VAKARIENĖ

GERŲ ŽMONIŲ SUBUVIMAS

VISI PRAŠOMI IŠ ANKSTO REZERVUOTI VIETAS BANKETE.